

TAIVALKOSKEN KUNTA

TALOUSARVIO 2019
TALOUSSUUNNITELMA
2020 - 2021

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

Sisällysluettelo

1. TAIVALKOSKI TÄNÄÄN	2
2. KUNTASTRATEGIA – NÄKYMÄ VUOTEEN 2021	8
2.1. Painopisteet kunnan kehittämisessä	8
2.2. Tavoitteet ja toimenpiteet	9
3. TAIVALKOSKEN KUNNAN TOIMINTA JA TALOUS 2019 – 2021	15
3.1. YLEISPERUSTELUT	15
3.2. KÄYTTÖTALOUSOSA	34
3.2.1. Keskusvaalilautakunta	34
3.2.2. Tarkastuslautakunta	35
3.2.3. Valtuusto	38
3.2.4. Kunnanhallitus	40
3.2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunta	44
3.2.6. Sivistyslautakunta	50
3.2.7. Tekninen lautakunta	63
3.3. TULOSLASKELMAOSA	69
3.4. INVESTOINTIOSA	72
3.5. RAHOITUSOSA	75
4. TYTÄRYHTEISÖT	76
4.1. Kiinteistö Oy Siikataival	76
4.2. Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	76
4.3. Taivalkosken Kyläverkot Oy	77
4.4. Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	77
5. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	78
6. KAAVOITUSOHJELMA VUOSILLE 2019 – 2021	89

1. TAIVALKOSKI TÄNÄÄN

Vuonna 1879 perustettu Taivalkoski sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa Koillismaalla, lijoen yläjuoksulla. Keskustaajama sijaitsee valtatie nro 20 vaikutuspiirissä. Naapurikuntia ovat etelässä Suomussalmi, lännessä Pudasjärvi, pohjoisessa Posio ja Kuusamo, sekä idässä Kuusamon ja Suomussalmen alueet. Taivalkosken luonnon monipuolisuus ja rikkaus ovat perustana alueen kehittämislle valtakunnallisesti tärkeänä luonto- ja vapaa-ajanalueena.

Pitkistä etäisyyksistä huolimatta alueen kehittämisen edellytyksenä ovat olleet varsin hyvät ulkoiset liikenneyhteydet. Liikenneyhteydet perustuvat pääosin toimiviin tieyhteyksiin.

Kunnan kokonaispinta-ala on 2.651 neliökilometriä, josta vesipinta-ala on 213 neliökilometriä eli 8,0 %. Kunnan asukasluku vuoden 2017 lopussa oli 4.058 henkeä (17.10.2018/4.004). Asukastiheys vuoden 2017 lopussa oli 1,66 asukasta maaneliökilometriä kohti.

Taivalkosken kunta sijaitsee vedenjakajaseudulla, vesistöjen rikkomassa vaihtelevassa vaaramaastossa, jossa korkeudet merenpinnasta vaihtelevat 150 metristä 420 metriin. Kunnan alueelle ovat luonteenomaisia lukuisat järvet, lammet, joet ja purot, joiden varsilta löytyy erämaa-alueita. Soita Taivalkoskella on yli 30 % maa-alasta.

Kunnan luonnonolot tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet muun muassa retkeilyyn, patikointiin, melontaan, virkistyskalastukseen, metsästykseseen, marjastukseen ja sienestukseen. Alueella on runsaasti luonnon nähtävyyksiä, mm. Taivalvaara, Pahkakuru, Pyhitys, Soiperoinen, Kylmäluoma jne. Taivalkoski on poronhoitoaluetta.

Kunnan alueella on runsaasti harjuja ja vesistöjä, jotka mannerjäätikkö on höylännyt itä-länsisuuntaisiksi. Esimerkkejä järvien välissä kohoavista harjuista ovat Kylmäluomanharju ja Loukusanharju. Suurimmat järvet ovat Tyrjäjärvi ja Kostonjärvi sekä joet Iijoki ja Kostonjoki. Kunnan pohjoisosassa on etupäässä vaaramaisemaa ja eteläosaa hallitsevat alavat suoalueet. Monet eteläiset, itäiset ja pohjoiset kasvilajit esiintyvät Taivalkosken luonnossa äärialueillaan.

Taivalkoskella on runsaat metsävarat. Metsämaata on 166.000 hehtaaria. Tästä Metsähallitus omistaa runsaat 60 %. Metsämaasta talousmetsien ulkopuolella on 15.400 hehtaaria. Talousmetsien ulkopuolisista alueista lakisääteisiä suojelualueita on noin 11.000 hehtaaria. Suojeluun varattua metsämaata on lisäksi yhteensä 18.160 hehtaaria. Metsämaista retkeily- ja virkistysalueita on 4.700 hehtaaria eli 2,83 %. Kunnan alueella on kansainvälisesti kiinnostavia malmiesiintymiä. Taivalkosken Saarijärvellä (meteoriittikraaterijärvi) sijaitsee geologisesti harvinaislaatuinen saviesiintymä.

lijoen vesistö tarjoaa runsaasti kalataloudellisia, virkistyskäyttöisiä sekä matkailun kehittämismahdollisuuksia.

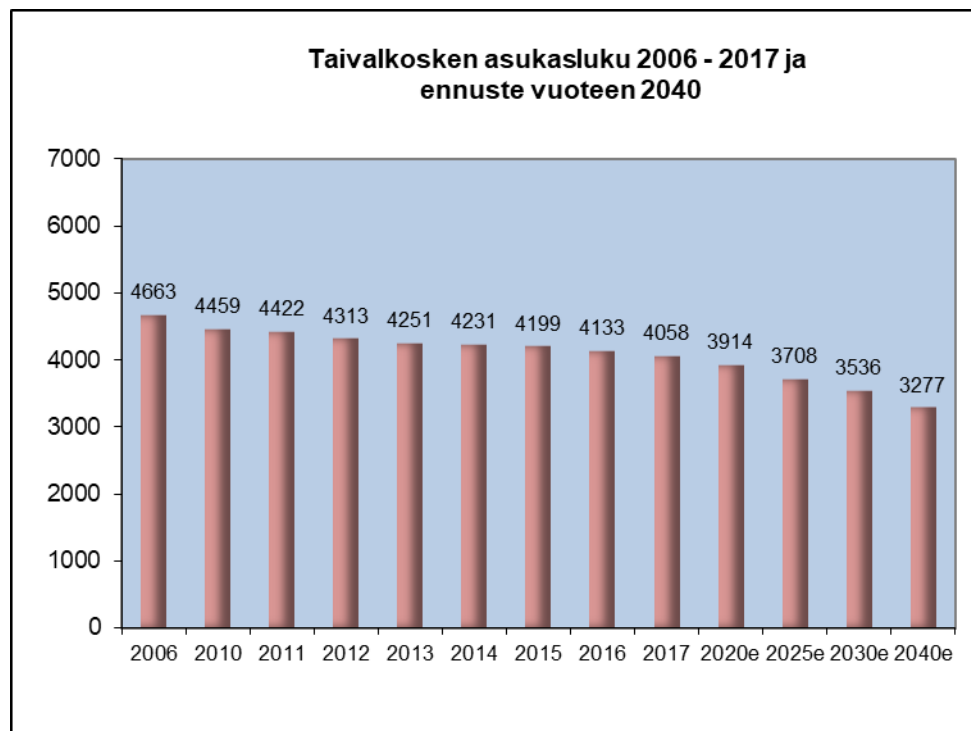
Taivalkoski sijaitsee valtateiden nro 20 ja 5 varrella. Keskustaajama on valtatie nro 20 vaikutuspiirissä. Lähimmät reittiliikennelentokentät sijaitsevat 70 kilometrin päässä Kuusamossa ja noin 170 kilometrin päässä Oulunsalossa. Lähin satama on Oulussa. Julkinen henkilöliikenne kunnan alueella ja alueelta hoidetaan pääasiassa linja-autoilla. Taivalkoskella sijaitsee Kontiomäen – Taivalkosken radan pääteasema. Mainitulla rataosuudella ei ole tällä hetkellä liikennettä.

Kunnan hallinnolliset yhteydet suuntautuvat pääosin Oulun kaupunkiin, jossa sijaitsevat valtion viranomaisten palvelut.

Taivalkosken kunta on jaettu kyliin, koulupiireihin ja äänestysalueisiin. Koulupiirejä on yhteensä kaksi: Kirkonkylä, Huttu ja Kirkonkylän peruskoulun 7. – 9. luokkien koulupiirinä on koko kunta. Äänestysalueita on viisi: Huttu, Jurmu, Kirkonkylä eteläinen, Kirkonkylä pohjoinen ja Metsäkylä.

Kuntasuunnittelussa kunnan alue on jaettu seuraaviin tilastoalueisiin: 01 Keskustaajama ja sen lähiympäristö, 02 Asutusalue, 03 Kurtti, 04 Jurmu, 05 Parviainen, 06 Loukusa, 07 Virkkunen, 08 Inkee, 09 Kosto, 010 Huttu, 011 Tyrämäki, 012 Jokijärvi, 013 Polo, 014 Pisto ja 015 Metsäkylä.

Väestö

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

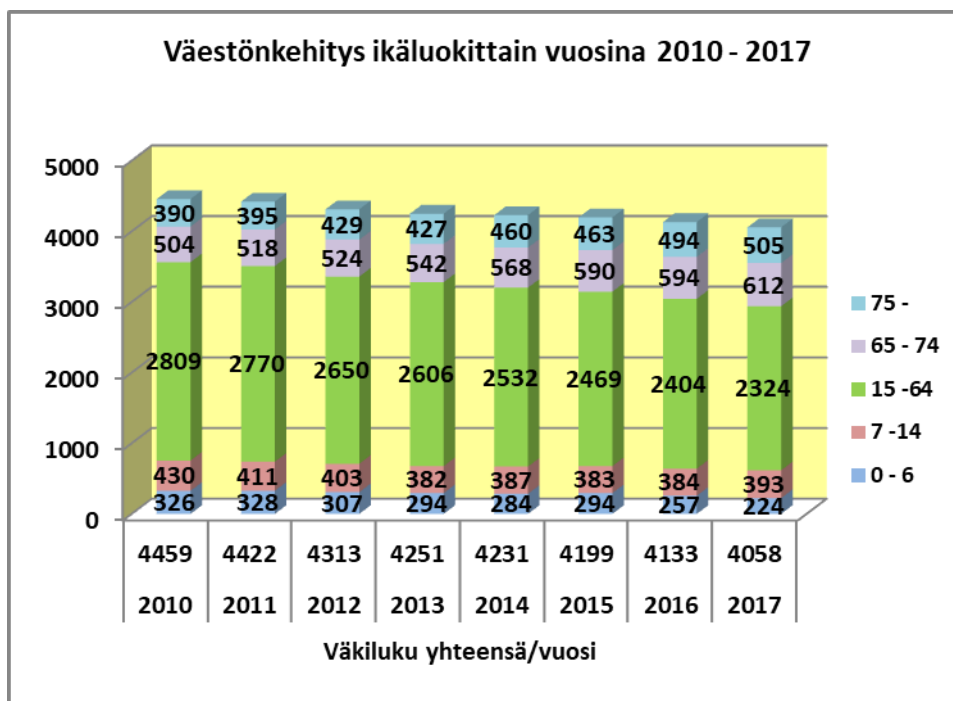
Taivalkosken asukasluku 31.12.2017 oli 4.058, josta miehiä 2.153 ja naisia 1.905. Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta oli -1,8 %. Talousarviovuoden 2019 laskelmissa on asukaslukuna käytetty 3.960. Ennusteen mukaan väkiluku alittaa 4.000 asukkaan rajan vuonna 2019.

Väestön ikärakenne 31.12.2017

	0 - 6 v	7 - 14 v	15 - 64 v	yli 65 v
Taivalkoski	5,5 %	9,7 %	57,3 %	27,5 %
Pohjois-Pohjanmaa	8,9 %	11,1 %	61,5 %	18,6 %
Koko maa	7,3 %	8,9 %	62,5 %	21,4 %

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

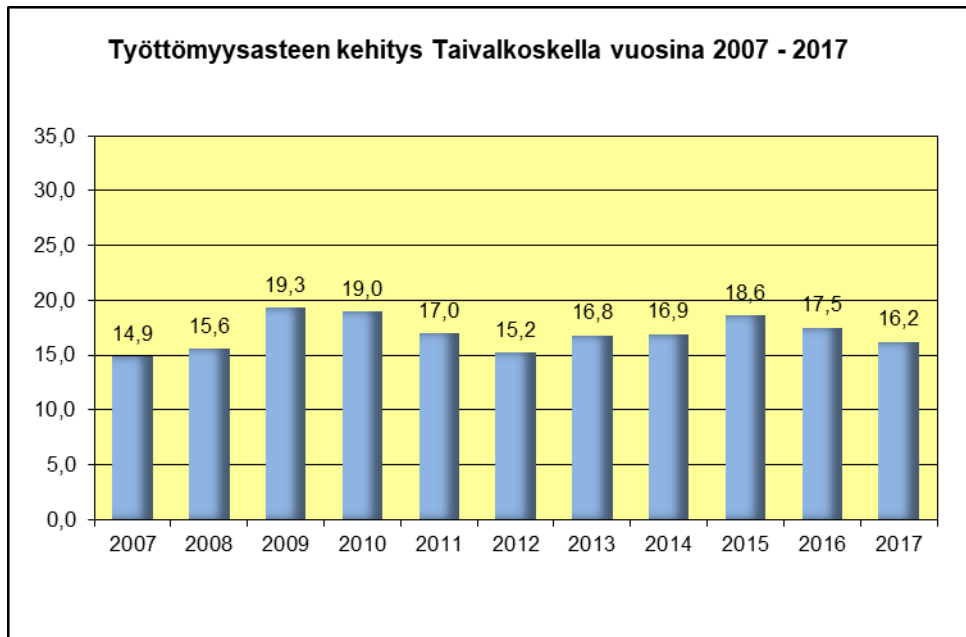
Taivalkosken ikäluokat 2010 – 2017

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

Taivalkosken kunnan väestön ikärakenteesta yli 65-vuotiaiden osuus nousee. Syntyvyyden aleneminen ja muualle muutto ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat kunnan väestömäärään. Nuorten ikäluokkien osuus tulee laskemaan ja vanhojen ikäluokkien kasvamaan.

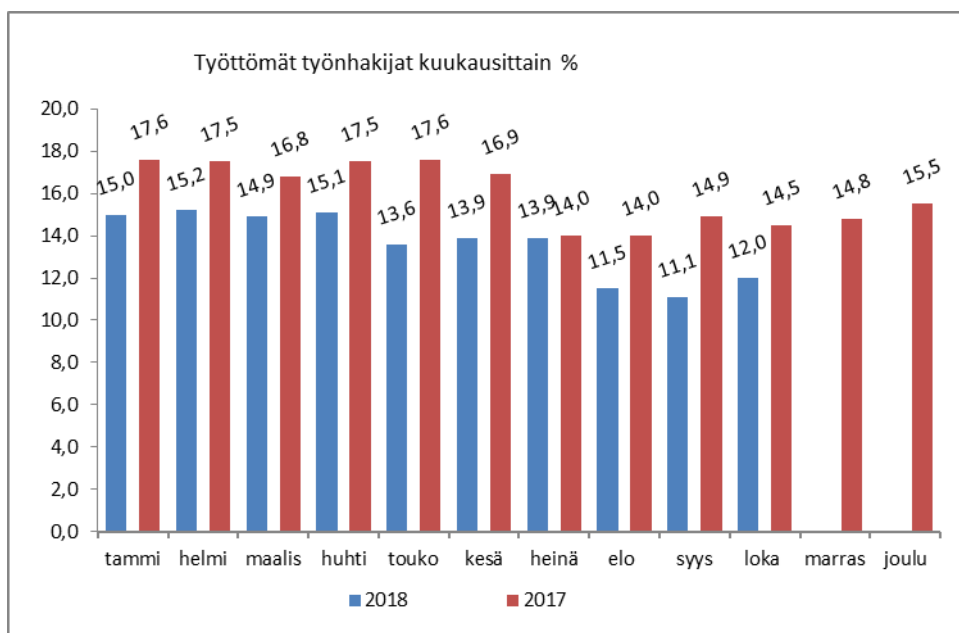
Työllisyys ja työpaikat

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

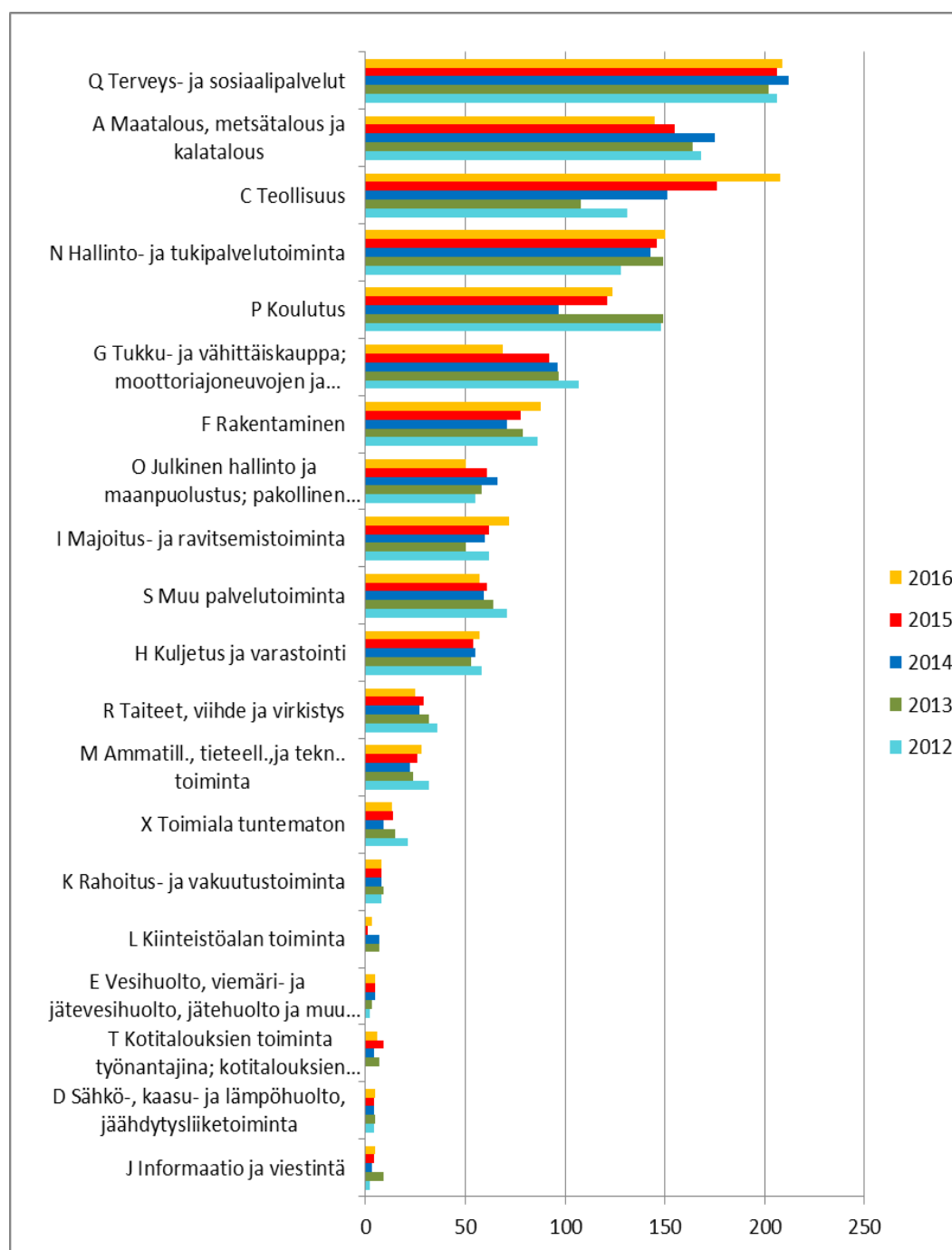
Pohjois-Pohjanmaan maakunnan keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2017 oli 13,2 % (vuonna 2016 14,7 %). Taivalkosken kunnan keskimääräinen työttömyysaste oli Pohjois-Pohjanmaan maakunnan korkein. Viimeisten kymmenen vuoden aikana työttömyysaste on vaihdellut 14,9 % ja 19,3 % välillä.

Taivalkosken työttömyysaste oli loka 2018 lopussa 12,0 %. Työttömyyden lasku on jatkunut edelleen koko maakunnan alueella. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan työttömyysaste syyskuun 2018 lopussa oli 9,6 %. Lokakuun 2018 lopussa Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa korkein työttömyysaste oli Taivalkoskella (12,0 %).

Alueella työssäkäyvät (työpaikat) 2012 – 2016

Taivalkoskella oli vuonna 2016 työssäkäyviä (työpaikkoja) 1.327 (vuonna 2015 1.312) ja ne jakaantuivat toimialoittain alla olevassa kuviossa näkyvällä tavalla. Kuviosta havaitaan, että terveys- ja sosiaalipalvelut on suurin toimiala. Edelleen kuviosta havaitaan, että maa-, metsä- ja kalatalous on ollut vuoteen 2014 saakka toiseksi suurin toimiala, mutta että vuodesta 2015 alkaen teollisuus on kasvanut toiseksi suurimmaksi toimialaksi. Teollisuuden työpaikat lisääntyivät vuonna 2016 peräti 32:lla, kun samaan aikaan maa-, metsä- ja kalatalouden työpaikat vähenivät 10:llä.

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen (demografinen) huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15 – 64-vuotiaiden määrään (lapsia ja vanhuksia 100 työkäistä kohti). Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestöllinen huoltosuhde heikkenee lähitulevaisuudessa merkittävästi koko maassa. Alla olevassa taulukossa on Tilastokeskuksen ennustama väestöllinen huoltosuhde vuoteen 2035 saakka.

	2015	2016	2017	2025	2030	2035
KOKO MAA	58,2	59,1	60,1	66,4	69,2	70,4
Pohjois-Pohjanmaa	60,7	61,6	62,7	69,1	71,8	73,1
..Kuusamo	63,9	65,8	69,5	91,0	103,6	107,8
..Pudasjärvi	77,1	79,8	83,9	101,1	109,0	109,9
..Taivalkoski	70,1	71,9	74,6	96,6	110,6	116,7
..Posio	76,3	80,4	84,0	115,5	129,5	130,1

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne

2. KUNTASTRATEGIA – NÄKYMÄ VUOTEEN 2021

Taivalkosken näkymä

Tuhansien tarinoiden pitäjässä viihdytään. Toimintakulttuurimme on ketterä ja yhteen hiileen puhaltava. Monipuoliset koulutusmahdollisuudet, puhdas luonto, kulttuuri ja liikunta lisäävät yrittäjyyttä ja elävöittävät kuntaa.

2.1. Painopisteet kunnan kehittämisessä

Keskeiset painoalueet suunnitelmakaudella ovat:

Hyvinvoinnin edistäminen

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toiminna.

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa.

Talous- ja omistajapolitiikka

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti

Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstöpolitiikka seuraa aikaa. Henkilöstöpolitiikassa varaudumme ulkomaalais työvoiman vastaanottamiseen.

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai os-topalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointiryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

2.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Hyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hyvinvointikertomuksen mukaiset yksityiskohtaiset toimenpiteet tavoitteille ovat määritelty hyvinvointisuunnitelmassa, jota tarkennetaan valtuustossa vuosittain
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunnistetaan kuntapalveluiden ennaltaehkäisevyys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Neuvola-, varhaiskasvatus-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystieteiden tulee olla riittävät ja kaikkien saatavilla ○ Liikuntapaikkojen kehittäminen ja ylläpito ○ Hyvinvointisetelin käytön selvittäminen (mm. liikunta- ja kulttuuripaikat) ○ Kirjaston, kulttuuripalveluiden ja kansalaisopiston palveluiden edelleen kehittäminen ○ Toimi- ja työskentelytilat pidetään kunnossa
Kaunis ja siisti ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ympäristöstä huolehditaan säännöllisesti ▪ Taajama pidetään viihtyisenä ▪ Reitistöjä ja niiden markkinointia kehitetään ▪ Hankerahojen aktiivinen hakeminen ▪ Järjestetään tempauksia ”pidetään ympäristömme siistinä”
Nuorten syrjäytymisen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nuorten alle 25 vuotta työllistäminen erilaisiin töihin nuorisotakuun perusteella ▪ Koulupudokkaista huolehtiminen

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Työpaikkojen määrän kasvattaminen 300:lla vuoteen 2021 mennessä	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nykyisten yritysten laajenemisen tukeminen ja koulutusedellytyksistä huolehtiminen ▪ Taivalkosken kunnan tavoitteiden näkyminen Naturpolis Oy:n toiminnassa ▪ Kunta osallistuu valikoituihin investointeihin ▪ Taivalkosken kilpailuetujen tunnistaminen ja huomion kohdistaminen siihen (mm. imago, tunnettavuus, toimittailaa, edullinen energia, kaavoitus) ▪ Senioriryhtäjyden osaamisen hyödyntäminen
Tutkinnon suorittaneille nuorille tataan työpaikka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Peruskoulun päättäneet ohjataan jatko-opiskeluun ▪ Varataan talousarvioon tarvittavat varat nuorten työllistämiseen
Väkiluvun laskun pysäyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Muuttajatutkimuksen toimintasuunnitelman käyttöönotto ▪ Valmius ottaa vastaan maahanmuuttajia ja työperäisten maahanmuuttajien kannustaminen vakituisiksi kuntalaisiksi ▪ Kuntamarkkinoinnin kehittäminen ja brändityön toimenpiteiden käyttöön ottaminen (mm. kansainvälinen markkinointi, sosiaalinen median aktiivisempi hyödyntäminen ja turvallisuusimagon luominen) ▪ Asumiseen liittyvien taksojen pitäminen kilpailukykyisenä
Etätöiden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suomen laajin laajakaista ja sen käytön aktivointi
Osa-aikaasukkaiden lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivoidaan osa-aika-asukkaita asumaan pidempään ja muuttamaan mahdollisesti asumaan pysyvästi ▪ Rakennusjärjestys ja lupakäytäntöjen tarkastelu
Matkailupalveluiden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Majoituskapasiteetin lisääminen ▪ Ohjelmapalveluiden kehittäminen ▪ Tilojen tarjoaminen toimijoille ▪ Markkinointi (alue, kansainvälinen)

Talous- ja omistajapolitiikka

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarkastellaan ja hallinnoidaan kiinteistöomaisuutta käyttötarkoituksen mukaisesti: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunnan omistuksessa säilytettävät ja käyttötarkoitukseltaan kehitettävät kiinteistöt ○ Kunnan omistuksesta luovutettavat kiinteistöt (mm. myyminen, purkaminen)
Toimintojen lakiin perustuva yhtiöittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toimintojen yhtiöittämisen selvittäminen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vesihuoltolaitos ○ Kaukolämmön jakelu ○ Vuokrattavat toimitilat
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunnan vuosikate kattaa poistot ▪ Investoinnit rahoitetaan pääosin omarahoituksella ▪ Lainamäärä per asukas ovat alle valtakunnan keskiarvon
Konsernietu tyttäriin ja osakkuusyhteisöjen toiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tytär- ja osakkuusyhteisöjen luokittelu ja tavoitteiden määrittäminen ▪ Tavoitteiden määrittely omistajaohjauksessa (esim. yhtiöjärjestyksessä)

Henkilöstöpolitiikka

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onnistuneet rekrytoinnit <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunnan kannalta paras vaihtoehto/ei poliittinen päätös ja täydentää tiimiä. Tulevan esimiehen vahva vaikutusmahdollisuus. ▪ Hyvät johtamiskäytännöt ▪ Työelämän uudistaminen ja sukupolven vaihtuminen ▪ Yrittäjämäisempi näkemys työelämään ▪ Hyvät käytänteet työhön perehdyttämiselle ▪ Kunnan pelinsääntöjen määrittäminen etätöskentelylle (esim. osatyökykyiset)
Henkilöstöohjelman mukainen toiminta henkilöstöjohtamisessa	Henkilöstöjohtamisen painopisteet, on määritelty erillisessä henkilöstöohjelmassa

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Hyvät kuntapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huomioidaan ohjenuorana toimialojen vuosisuunnitelmien laadinnassa ▪ Palvelutarjonta paremmin näkyvillä kunnan verkkosivuilla ▪ Oikeilla paikolla osaavat ja aktiiviset toimijat ▪ Kysynnän mukaiset liikenneyhteydet ja saatavuus
Lukiokoulutuksen säilyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kilpailukykyinen ja houkutteleva oma lukio, jolla houkuttellaan opiskelijoita kunnan ulkopuolelta ▪ Liikuntapaikkojen vetovoimaisena pitäminen kurssitarjonnassa
Toisen asteen ammatillisen koulutuksen säilyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ammatillinen koulutuksen toimipisteen säilyttäminen (metsäkoneen kuljettaja, maarakennuskoneen kuljettaja, kaivosmieskoulutus, lähihoitaja) ja uusien opiskelulinjojen avaaminen (esim. uudet alat ja digitaalisuus) ▪ Kunnalla aktiivinen rooli elinkeinoelämän toimijoille koulutuksen tarjonnasta ▪ Kunnalla aktiivinen rooli toimipisteen markkinoinnissa ▪ Laadukkaat toimitilat
Palveluita tuotetaan useilla eri tavoilla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Palveluita tuotetaan omana toimintana, kuntien välisenä yhteistyönä, yhteistyössä kolmannen sektorin tai yritysten kautta sekä ostopalveluna ▪ Ostopalveluiden säännöllinen kilpailuttaminen ▪ Hankintalain ulkopuolisissa hankinnoissa otetaan huomioon alue ▪ Palvelusetelin käytön laajentaminen
Tukipalveluiden tuottaminen järkevästi ja tarkoituksen mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunta on tiiviisti mukana maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvien yhdyspintapalveluiden uudelleen järjestelyssä (ruokapalvelut, talous- ja henkilöstöhallinto, kiinteistöhoito ja ICT-toiminta)
Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunta turvaa jatkossakin laadukkaat kulttuuripalvelut ▪ Kunta ostaa kulttuuripalveluja Päätalo-instituutilta
Korkeakouluopintojen mahdollistaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen ja luominen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa (etätenttiminen kansalaisopistossa) ▪ Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa partnerikumppanuuden tavoittelu

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteet	Toimenpide-ehdotukset
Yhteisöllisyyden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunta kutsuu sidosryhmät tasaisin välein pohtimaan mm., miten Taivalkoskea kehitetään tulevaisuudessa? ▪ Välittämisen kulttuurin lisääminen (keinoina mm. yhdessä toimiminen, erilaiset kokoontumiset, talkoohen- gen elvyttäminen, vastuun ottaminen lähimmäisestä) ▪ Hyvä yhteistyö aktiivisen kolmannen sektorin kanssa ▪ Tapahtumien edelleen järjestäminen kuntalaisille ▪ Tuetaan asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua, valmistelua ja toteutusta
Palautejärjestelmän kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sähköinen palautejärjestelmä kunnan kotisivuille ▪ Kuntalaiskyselyjen tekeminen toimintoja kehitettäessä
Hyvinvointityöryhmän kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hyvinvointityöryhmän täydentäminen kuntalaisten ja yhteisöjen edustajilla
Poliittinen päätök- senteko ja vaikutta- minen tutuksi nuorille	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jatkossa nuorisovaltuuston edustajalle kutsu valtuuston kokouksiin

Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Kuntakonsernin toiminta tulee olla järjestetty laadukkaasti, taloudellisesti ja tehokkaasti. Kunnan tasapainoinen palvelujärjestelmä muodostuu omasta tuotannosta, ostopalveluista sekä muiden tuottamista palveluista. Kuntakonsernissa toteutetaan omistajaohjauksen periaatteita ja tytäryhtiöt toteuttavat kunnan toimintapolitiikkaa (henkilöstöpolitiikka, hyvä hallintotapa, toiminnalliset tavoitteet, sitovat tavoitteet).

Konsernijohtoon tavoitteet tytäryhtiöiden valvonnassa

- 1) Konsernijohtoon tulee huolehtia, että tytäryhtiöt noudattavat kuntakonsernille hyväksytyjä konserniohjeita.
- 2) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia muodostamaan kunnan kanta tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa.
- 3) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia, jotka toimivat tytäryhtiöiden hallituksissa.

Tytäryhtiöiden hallituksissa toimivien kunnan edustajien tavoitteet

- 1) Huolehtivat, että tytäryhtiöiden hallitusten päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon yhtiön edun lisäksi myös kunnan etu.
- 2) Tarvittaessa ovat yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista tytäryhtiön hallituksessa.
- 3) Huolehtivat, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tai muutoin tytäryhtiölle esittämät vaatimukset tulevat täytetyiksi.

3. TAIVALKOSKEN KUNNAN TOIMINTA JA TALOUS 2019 – 2021

3.1. YLEISPERUSTELUT

Talousarvioasetelma ja lähtökohdat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Talousarvio- ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Uusi kuntalaki (410/2015) korostaa konserninäkökulmaa sekä kunnan toiminnan ja talouden ohjausta kokonaisuutena. Kuntakonserni sisältää kunnan oman organisaation, mukaan lukien kunnan liikelaitokset, sekä eri yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittama määräysvalta.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvio käsittää käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta noudetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toteutumisvertailussa.

Taloussuunnitelmavuoden 2021 luvuissa ei ole voitu ottaa huomioon mahdollista aluehallinnon vaikutusta Taivalkosken kunnan verotuloihin, valtionosuuksiin, toimintatuottoihin ja -kuluihin. Sote- ja maakuntauudistusta on suunniteltu toteutettavaksi vuodesta 2021 lähtien. Muutokseen liittyviä lakeja ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty. Lakia valmistelevien tietojen perusteella ei voida tehdä päätöksiä, vaan on tukeuduttava olemassa olevaan lainsäädäntöön. Siksi Kuntaliitto suosittelee nykyisten ohjeiden perusteella, että kunnat ja kuntayhtymät laativat vuoden 2021 taloussuunnitelmansa siten, että sen luvuissa ei huomioida mahdollista tulevaa uudistusta.

Talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Uuden kuntalain voimaantulon myötä alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, jolloin kuntien ja kuntayhtymien alijäämiä koskevat samat velvoitteet. Kuntayhtymät voivat jatkossa olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

Kunnanhallituksen rooli tasapainoisen taloussuunnitelman laatimisessa on keskeinen. Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu uudessa kuntalaissa niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelma vuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Käyttötalousosa

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan käyttösuunnitelmien avulla. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosa on laskelma, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelman mukaiset poistot ja käyttöomaisuuteen sitoutuneen pääoman laskennallinen korko ja mahdollisesti muita laskennallisia eriä. Laskelmasta tai perusteluista on käytävä ilmi valtuustoon nähden sitovat erät.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimille tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä tavoitteet ovat sitovia. Mikäli tavoitteiden, määrärahan tai tuloarvion sitovuudet eivät käy ilmi käyttötalousosan laskelmasta, ne ilmoitetaan talousarvion perustelutiedoissa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin. Tuloslaskelma esitetään sekä ilman sisäisiä eriä että sisäiset erät sisältävänä.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelma vuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään toimialoittain ja tehtävitäin. Investointiosassa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio.

Investointiosassa kunnan investoinneista (kiinteä ja irtain omaisuus) vastaaville toimielimille on osoitettu määrärahat hankkeittain/hankeryhmittäin. Investoinneista vastaa kiinteän omaisuuden osalta tekninen lautakunta ja irtaimen omaisuuden osalta ao. toimielin. Kiinteän omaisuuden osalta valtuusto hyväksyy yksilöidyt määrärahat ja tuloarviot yli 250.000 euron hankkeille. 250.000 euron ja sitä pienemmille hankkeille valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankeryhmittäin (hankeryhmän sisäinen jaotus on ohjeellinen ja sitä voidaan muuttaa teknisen lautakunnan päätöksellä).

Laskennallisesti eriytetyt laitokset (Kaukolämpölaite ja Vesihuoltolaitos) osalta ao. laitokselle osoitettujen määrärahojen sisäinen jaotus on ohjeellinen ja sitä voidaan muuttaa teknisen lautakunnan päätöksellä. Valtuustoon nähden määräraha on sitova ao. laitoksen tasolla. Irtaimen käyttöomaisuuden osalta valtuusto hyväksyy yksilöidyt määrärahat ja tuloarviot yli 100.000 euron hankkeille. 100.000 euron hankkeille ja sitä pienemmälle irtaimelle omaisuudelle valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankeryhmittäin. Investointiosaan otettaviin pitkävaikutteisiin menoihin varataan määrärahat yksilöityinä kullekin kohteelle.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan maksuvalmiuteen esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Rahoituslaskelmassa otetaan huomioon vain ulkoiset erät. Rahoitusosassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri on rahoitusjäämä ja miten se käytetään.

Talousarvioon voidaan liittää tarpeen mukaan selvityksiä, yhdistelmiä, erittelyjä ja arvioita.

Käyttösuunnitelmat

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kunnanhallitus sen täytäntöönpanomääräyksiä lautakuntien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältyneet alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi, sekä päättävät omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille.

Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Talousarvioasiakirjaan kirjatut sitovat tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia.

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, niin määräraha sitoo nettomääräisenä.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman ulkoiset erät nettomääräisinä ovat sitovia.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman ulkoiset erät ovat sitovia.

Muutokset talousarvioon

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonsernien yleinen talouskehitys

Peruskunnat

Vuonna 2017 kuntien yhteenlaskettu toimintakate vahvistui 1,2 prosenttia, mutta verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) lisääntyi vain 0,5 prosenttia. Toimintakateen vahvistumista selittivät muun muassa kuntien omat toimenpiteet, kilpailukykysojpi-mukseen sisältyvä lomarahojen 30 prosentin leikkaus ja työnantajamaksujen alenta-minen, ammatilliseen koulutukseen liittyvät säästöt sekä perustoimeentulotuen mak-satuksen siirto kunnilta Kelalle. Kuntien yhteenlasketut verotulot vuonna 2017 olivat noin 22,4 miljardia euroa ja käyttötalouden valtionosuudet noin 8,5 miljardia euroa. Verotulot lisääntyivät edellisvuodesta noin 440 miljoonaa euroa eli noin 2,0 prosent-tia. Valtionosuudet puolestaan laskivat noin 290 miljoonaa euroa eli 3,3 prosenttia. Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta lisääntyi 22,6 prosenttia ja kiinteistöverotulo li-sääntyi 4,8 prosenttia, mutta tuloveron kertymä lisääntyi vain 0,1 prosenttia edellis-vuodesta. Valtionosuuksien vähentyminen vuonna 2017 johtui muun muassa perus-toimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirrosta Kelalle sekä kilpailukykysojpi-muksen perusteella tehdyistä valtionosuuden vähennyksistä.

Kuntien vuosikate vuodelta 2017 oli noin 3,27 miljardia euroa, ja se riitti kattamaan poistot ja oli lähes miljardi euroa nettoinvestointeja suurempi. Edellisvuoteen verrat-tuna kuntien vuosikate parani noin 570 miljoonaa euroa. Nykyisen kirjanpitokäytän-nön aikana, vuodesta 1997 lähtien, kuntien vuosikate ei ole ollut yhtä vahva. Vuosika-te vahvistui selvästi kaikissa kuntakokoryhmissä. Eniten vuosikate parani yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä (620 eurosta/asukas 774 euroon/asukas). Vuosikate oli myös korkein yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Maakunnittain tarkastel-tuna vuosikate parani eniten Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä, Pohjois-Karjalassa ja Keski-Pohjanmaalla. Uudenmaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate muodosti noin 46 prosenttia koko Manner-Suomen kuntien vuosikatteesta.

Kuntien investointimenojen kehitys oli kokonaisuutena varovaista, sillä peruskuntien yhteenlasketut nettoinvestoinnit olivat vuonna 2017 noin 2,38 miljardia euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat noin 2,43 miljardia euroa. Kuntien nettoinvestoinnit laskivat vuoteen 2016 verrattuna lähes 55 miljoonaa euroa.

Kuntien lainakannan kasvu käytännössä pysähtyi vuonna 2017. Lainakanta nousi vain 0,2 prosenttia ja oli noin 16,12 miljardia euroa eli 2 941 euroa/asukas. Lainakant-ta kasvoi vuonna 2017 vain noin 37 miljoonaa euroa, kun edellisvuonna lainakannan kasvu oli vielä noin 0,5 miljardia euroa. Lainakanta ylitti maan keskiarvon 131 kun-nassa (119 kunnassa vuonna 2016). Lainakantaansa vuonna 2017 vähensi 145 kun-taa (147 kuntaa vuonna 2016). Yhdeksän suurimman kaupungin lainakanta oli aikai-sempien vuosien tasolla eli noin 40 prosenttia Manner-Suomen kuntien lainakannas-ta. Kuntien rahavarat lisääntyivät selvästi edellisvuoteen verrattuna. Näin ollen kunti-en nettovelka (lainakanta vähennettynä rahavaroilla) väheni vuonna 2017.

Erot kuntien välillä säilyivät vuonna 2017 suurina, ja osassa kuntia taloudelliset haas-teet jatkuivat edelleen. Tilikauden tulos vuodelta 2017 oli negatiivinen 51 kunnalla, ja vuosikate oli negatiivinen neljässä kunnassa (vuonna 2016 vuosikate oli negatiivinen 14 kunnassa). Negatiivisen vuosikateen kunnista kaikki neljä olivat alle 6 000 asuk-kaan kuntia. Yhteensä 53 kunnassa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja, kun vuonna 2016 oli 100 kuntaa, joissa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja. Vuonna 2015 oli vielä 116 kuntaa, joissa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja. Vuosikate –

poistot -mittarilla kunnista noin 82 prosenttia oli vuonna 2017 taloudeltaan tasapainossa.

Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan kuntien tulee kattaa vuoden 2015 taseeseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa. Mikäli alijäämä oli kuitenkin yli 500 euroa/asukas, tulee se kattaa kuudessa vuodessa.

Kuntayhtymät

Manner-Suomen kuntayhtymien yhteenlaskettu toimintakate oli vuonna 2017 noin 750 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2016 oli noin 790 miljoonaa euroa (kuntayhtymien toimintakate on kunnista poiketen positiivinen). Kuntayhtymien toimintakate heikkeni 40 miljoonaa euroa eli noin 5 prosenttia. Kuntayhtymien vuosikate vuonna 2017 oli hieman yli 670 miljoonaa euroa. Vuosikate heikkeni noin 30 miljoonaa euroa vuoteen 2016 verrattuna. Kuntayhtymien tilikauden tulos vuodelta 2017 oli noin 80 miljoonaa euroa positiivinen. Tilikauden tulos heikkeni lähes 95 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Tilikauden tulos oli negatiivinen 49 kuntayhtymällä, joiden yhteenlaskettu tilikauden alijäämä oli noin 30 miljoonaa euroa.

Kuntayhtymien nettoinvestoinnit vuonna 2017 olivat noin 1,05 miljardia euroa, ja ne lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna yli 235 miljoonaa euroa eli lähes 30 prosenttia. Kuntayhtymien investointien lisääntymistä selittää ennen kaikkea kiihtynyt sairaalarakentaminen, joka näkyy sairaanhoitopiirien investointien lisääntymisenä. Sairaanhoitopiirien nettoinvestoinnit vuonna 2017 olivat noin 760 miljoonaa euroa, ja ne lisääntyivät edellisvuodesta lähes 260 miljoonaa euroa eli yli 50 prosenttia.

Kuntayhtymien yhteenlaskettu lainakanta lisääntyi vuonna 2017 noin 290 miljoonaa euroa eli 9,1 prosenttia ja oli yhteensä 3,46 miljardia euroa. Kuntayhtymien lainakanan lisääntyminen selittyy pääosin sairaanhoitopiirien investoinneilla. Sairaanhoitopiirien yhteenlaskettu lainakanta lisääntyi vuonna 2017 noin 250 miljoonaa euroa ja oli lähes 1,7 miljardia euroa.

Edellisten tilikausien yli-/alijäämät huomioon ottaen kuntayhtymillä oli vuoden 2017 lopussa yhteenlaskettuna taseeseen kertynyttä ylijäämää yli 800 miljoonaa euroa, Tilinpäätöstietojen perusteella 16 kuntayhtymällä on taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä noin 35 miljoonaa euroa. Alijäämäisten kuntayhtymien ja kuntayhtymien taseeseen kertyneen alijäämän määrä on kuitenkin ollut viime vuosina selvästi laskussa. Vielä vuonna 2016 kertynyttä alijäämää oli 22 kuntayhtymällä yhteensä noin 70 miljoonaa euroa, ja vuonna 2015 alijäämää oli 28 kuntayhtymällä lähes 130 miljoonaa euroa. Alijäämäisten kuntayhtymien ja kertyneen alijäämän määrään on vaikuttanut erityisesti sairaanhoitopiirien taloudellisen tilanteen paraneminen. Tilinpäätöstietojen perusteella vuodelta 2017 sairaanhoitopiirien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 43 miljoonaa euroa positiivinen. Tilikauden tulos oli negatiivinen kolmella sairaanhoitopiirillä ja näilläkin tulos oli vain lievästi negatiivinen. Vain viidellä sairaanhoitopiirillä on enää taseessa kertynyttä alijäämää, yhteensä noin 23 miljoonaa euroa. Sairaanhoitopiirien taseeseen kertyneen alijäämän määrä on kuitenkin vähentynyt selvästi, sillä vielä vuonna 2016 kertynyttä alijäämää oli kuudella sairaanhoitopiirillä, yhteensä noin 46 miljoonaa euroa. Koulutuskuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätöstietojen mukaan 34:stä ammatillisen koulutuksen kuntayhtymästä 15 koulutuksen järjestäjän tilikausi oli alijäämäinen. Taseeseen kertynyttä alijäämää koulutuksen järjestäjillä oli vuonna 2017 yhteensä yli 11 miljoonaa euroa.

Kuntayhtymien ja erityisesti sairaanhoitopiirien taseeseen kertyneen alijäämän vähenemiseen voidaan ajatella vaikuttaneen sekä vuonna 2015 voimaan tullut kuntalaki että maakunta- ja sote-uudistuksen voimaansaamiseen liittyvät linjaukset. Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan kuntayhtymillä on neljä vuotta aikaa kattaa taseeseen kertynyt alijäämä arviointimenettelyn välttämiseksi, ja tarkastelu alkaa vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Maakunta- ja sote-uudistusta koskevan hallituksen esityksen mukaan sairaanhoitopiirien, erityishuoltopiirien ja maakuntien liittojen jäsenkuntien on puolestaan katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan vuoden 2021 alussa.

Kuntakonsernit

Kuntatalouden yleinen vahvistuminen vuonna 2017 näkyy myös kuntakonsernien tilinpäätöksissä. Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate vahvistui selvästi ja taseeseen kertynyt ylijäämä lisääntyi edelleen.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate vuodelta 2017 oli noin 5,91 miljardia euroa eli 1 078 euroa/asukas. Tässä oli parannusta vuoteen 2016 verrattuna yli 0,6 miljardia euroa. Vuosikate oli positiivinen kaikilla konserneilla, kun vuonna 2016 se oli negatiivinen viidellä konsernilla. Vuosikate riitti 255 konsernilla poistojen ja 154 konsernilla nettoinvestointien kattamiseen.

Vuonna 2017 kuntakonsernien nettoinvestoinnit olivat noin 5,83 miljardia euroa. Investoinnit lisääntyivät hieman edellisvuoteen verrattuna.

Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2017 lopussa noin 34,62 miljardia euroa. Lainakanta lisääntyi hieman yli 0,90 miljardia euroa eli 2,7 prosenttia. Kuntakonsernien suhteellinen velkaantuneisuus oli 79 prosenttia ja omavaraisuusaste 43 prosenttia. Luvut ovat huomattavasti heikommat kuin peruskunnilla ja konsernitasollakin heikommat vuonna 2016. Lukuja vertailtaessa on kuitenkin otettava huomioon, että kunnat eivät ole vastuussa kaikista kuntakonsernin lainoista samalla tavalla kuin omista lainoistaan. Osakeyhtiön konkurssissa osakkeenomistaja menettää sijoitetun pääomansa, mutta ei ole vastuussa yhtiön lainoista, ellei kunta ole näitä taannut tai yhtiölle lainannut. Kuntien takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta lisääntyivät edelleen. Takaukset lisääntyivät 8,03 miljardista eurosta 8,56 miljardiin euroon eli 6,6 prosenttia. Tämän lisäksi kuntien takaukset muiden yhteisöjen puolesta olivat 1,16 miljardia euroa.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu tilikauden tulos vuodelta 2017 oli peräti 1,85 miljardia euroa positiivinen. Edellisten tilikausien yli-/alijäämät huomioon ottaen konserneilla oli yhteenlaskettuna taseeseen kertynyttä ylijäämää noin 12,31 miljardia euroa (2 245 euroa/asukas). Kuntakonsernien taseeseen kertyneen ylijäämän määrä on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina, sillä vuonna 2014 kuntakonserneilla oli kertynyttä ylijäämää noin 5,77 miljardia euroa (1 060 euroa/asukas).

Vuoden 2017 tilikausi oli alijäämäinen 44 kuntakonsernilla. Tilinpäätöstietojen perusteella 26 konsernilla oli taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä noin 63,7 miljoonaa euroa. Sekä alijäämäisten kuntakonsernien määrä että taseeseen kertyneen alijäämän määrä on kuitenkin vähentynyt viime vuosina selvästi, sillä vielä vuonna 2014 alijäämäisiä kuntakonserneja oli 103, joiden yhteenlaskettu alijäämä oli noin 770 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2017 oli kuntakonserneilla noin 0,42 miljardia euroa negatiivinen (-77 euroa/asukas), vaikka se oli 143 kuntakonsernilla positiivinen. Rahavirran negatiivinen määrä ilmaisee, että menoja on jou-

duuttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla uutta lainaa.

Tarkasteltaessa kuntakonserneja kuntakokoryhmittäin korostuu yli 100 000 asukkaan kuntien asema ja vaikutus. Kuntakonsernien vuosikatteesta yli 50 prosenttia, taseeseen kertyneestä ylijäämästä noin 66 prosenttia, lainakannasta noin 50 prosenttia, nettoinvestoinneista noin 53 prosenttia ja tilikauden tuloksesta noin 61 prosenttia tulee tästä kuntakokoryhmästä. Toimintakatteesta yli 100 000 asukkaan kuntien kuntakonsernien osuus on kuitenkin vain noin 35 prosenttia. Tämä johtuu osittain siitä, että toimintatuloista tästä kuntakokoryhmästä tulee noin 43 prosenttia. Maakunnittain tarkasteltuna Uusimaa erottuu noin 30 prosentin osuuksilla kuntakonsernien keskeisistä talouden tunnusluvuista.

Kuntakonsernit ovat voineet vuodesta 2017 lukien päätyä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia koskevaan arviointimenettelyyn (ns. kriisikuntamenettely). Vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätöstietojen perusteella arviointimenettelyn tunnusluvut täyttäviä kuntakonserneja oli kolme: Jämijärven kunta, Teuvan kunta ja Ähtärin kaupunki täyttävät edelleen alijäämäkriteerin (yli -500 euroa/asukas ja yli -1 000 euroa/asukas). Kaikki kolme tunnusluvut täyttävää kuntaa olivat kuitenkin arviointimenettelyssä jo vuonna 2017, joten vuonna 2018 ei aloiteta yhtään uutta arviointimenettelyä.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019 Syksy 2018, Valtiovarainministeriön julkaisu – 26a/2018

Kokonaistaloudelliset ennusteet ja taustaoletukset

Lähde: Vuosi 2016 ja 2017 Tilastokeskus, ennusteet 2018-2022 VM 14.9.2018

Prosenttia:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BKT, määrän muutos	2,1	2,8	3,0	1,7	1,6	1,1	1,0
Palkkasumman muutos	1,6	2,2	4,2	3,5	3,6	3,0	3,1
Yleisen ansiotason muutos	1,1	0,2	1,8	2,6	3,0	2,9	3,1
Työttömyysaste	8,8	8,6	7,4	6,9	6,6	6,6	6,6
Kuluttajahintojen muutos	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6	1,8	2,0
Kuntien kustannustason muutos ¹⁾	0,8	-1,2	1,1	2,1	2,6	1,8	2,2
Valtionosuusindeksin muutos	0,0	-1,0	1,1	1,3	2,3	1,8	2,2
Kuntien ansiotason muutos	1,0	-1,0	1,3	3,3	3,2	2,5	2,7

1) Indeksissä on huomioitu lomarahojen leikkaus vuosina 2016 ja 2017 sekä niiden palautuminen vuosina 2019 ja 2020.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen vuonna 2019

Valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti noin 254 miljoonaa euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2019. Valtionosuusindeksin jäädytys ja kustannustenjaon tarkistus ovat merkittävimmät kuntataloutta heikentävät valtion toimenpiteet. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa erikoissairaanhoidon alueellisen järjestämisen tehostaminen sekä omais- ja perhehoidon kehittäminen.

Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2019 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset, kuten kuntien työvoimakustannuksia alentava kilpailukyky sopimus. Kilpailukyky sopimuksen perusteella kuntien valtionosuuksia vähennetään 29 miljoonaa euroa, jolla jaetaan sopimuksesta julkiselle taloudelle aiheutuvaa kustannusrasitusta valtion- ja kuntatalouden kesken. Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ovat yhteensä 10,50 miljardia euroa vuonna 2019, ja ne vähentyvät vuodesta 2018 noin 3,0 prosenttia. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 8 491 miljoonaa euroa, joka on 86 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa. Eniten valtionosuutta vähentää valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus koskien vuotta 2016. Kustannustenjaon tarkistus vähentää valtionosuutta 213,4 miljoonaa euroa. Lisäksi valtionosuutta vähentävät muun muassa hallitusohjelman liitteen 6 mukaiset esitykset kuntien tehtävien vähentämiseksi: erikoissairaanhoidon

alueellinen keskittäminen, vanhuspalvelujen laatusuositus, omais- ja perhehoidon kehittämisestä seuraava säästö kuntien menoissa sekä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen muutos. Nämä kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet valtionosuutta noin 32,8 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2018 talousarvioon. Lisäksi kilpailukyky sopimukseen liittyvä valtionosuuden vähennys lisääntyy 29,5 miljoonaa euroa vuoden 2018 talousarvioon verrattuna. Valtionosuutta vähentää myös 30 miljoonan euron siirto kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä indeksikorotusta vuodelle 2019.

Julkisen talouden suunnitelman 2019 – 2022 mukaista 10 miljoonan euron siirtoa kriisikuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ei esitetä, koska vuodelle 2019 ei ole tulossa yhtään kuntaliitosta. Valtionosuudesta on tarkoitus käyttää 10 miljoonaa euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen.

Valtionosuutta vuonna 2019 lisäävät suhteessa vuoden 2018 talousarvioon muun muassa kuntien verotulomenetysten kompensatio 224 miljoonaa euroa, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos 25,2 miljoonaa euroa sekä 15 miljoonaa euroa lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun ja yhden miljoonan euron lisäys vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin.

Valtionosuusprosentti vuodelle 2019 on 25,37. Muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,03 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että kyseisten tehtävien toteuttamiseen valtionosuus on 100 prosenttia.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019 Syksy 2018, Valtiovarainministeriön julkaisu – 26a/2018

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa vuonna 2018 huomattavasti kevään 2018 kuntatalousohjelmassa esitettyä heikomaksi. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta kuntien verotulojen kehitys jää likimain viime vuoden tasolle eli lähes 600 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin keväällä arvioitiin. Kuntien verotulokertymää vuonna 2018 pienentävät vuodelta 2017 verovelvollisille vuoden 2018 joulukuussa maksettavat poikkeuksellisen suuret ennakonpaukut sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu.

Kuntatalouden tilikauden tuloksen arvioidaan hieman paranevan vuonna 2019 vuodesta 2018. Toimintamenoja lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen lisääntymisen lisäksi kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päättyminen. Painolaskelmassa väestön ikääntymisestä johtuva kunnallisten palvelujen kysynnän lisääntyminen näkyy ostomenojen lisääntymisenä.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa vuonna 2019 keskimäärin 2,4 prosenttia.

Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Toimenpiteiden säästövaikutuksia ei ole juuri muutettu kevään kehitysarvassa käytettyjä arvioista. Kehitysarviossa on oletettu, että alueellisen erikoissairaanhoidon tehostaminen mahdollistaa yhteensä 100 miljoonan euron säästöt vuosien 2018 – 2019 aikana. Lisäksi kehitysarviossa oletetaan edelleen kilpailukyky sopimuksen voimaantulon pidennyksen osalta, että työajan pidennys tuo säästöjä. Kuntatalouden kehitysarvassa voimaantulon pidennyksen on arvioitu pienentävän toimintamenoja 75 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 45 miljoonaa euroa vuonna 2019.

Kehitysarvioon sisältyvien hallituksen kuntataloutta vahvistavien toimien sekä kilpailukyky sopimuksen lopullinen vaikutus riippuu muun muassa siitä, miten kunnat ja kuntayhtymät käyttävät mahdollisuutta säästöihin. On olemassa riski, että toimenpiteiden säästövaikutus jää kehitysarviossa oletettua pienemmäksi. Toisaalta maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvät, valtionosuusjärjestelmään ehdotetut muutokset kannustavat kuntia menokuriin ennen uudistusta. Ehdotettu sote-siirron muutosrajoitin toimii siten, että kunnan kasvattaessa sote-kustannuksiaan muita kuntia enemmän uudistuksen jälkeinen valtionosuus kunnalle vähenee. Vastaavasti mikäli kunta pysyy pienentämään sote-kustannuksiaan suhteessa muiden kuntien kustannuksiin, uudistuksen jälkeinen valtionosuus kunnalle lisääntyy. Järjestelmämuutoksen tasauksen tavoitteena on rajata uudistuksesta kunnan rahoitusasemaan kohdistuvaa muutosta nykytilaan verrattuna. Tämä kannustaa kuntaa hyvään taloudenpitoon ja siten hillitsemään sote- ja muiden kustannusten nousua.

Kuntatalouden tulot lisääntyvät vuonna 2019 menojen nopeammin, kun verotulojen kasvu lisääntyy. Tämän ansiosta myös vuosikate vahvistuu hieman vuodesta 2018. Kuntien saamien verotulojen kasvua lisäävät muun muassa poikkeuksellisen matalat verotulokertymät vuonna 2018 ja kertaluonteinen verotulojen lisäys, joka johtuu siirtymisestä verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen. Tämän ansiosta jäätösverojen maksu aikaistuu, mikä lisää vuoden 2019 verotuloja. Valtionosuudet vähentyvät vuodesta 2018, mikä johtuu muun muassa valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus

vuonna 2016 toteutuneiden kustannusten pohjalta vähentää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta reilut 200 miljoonaa euroa. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti kuntien valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotusta vuonna 2019.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019 Syksy 2018, Valtiovarainministeriön julkaisu – 26a/2018

Sote- ja maakuntauudistus

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntien järjestämisvastuulla olevat tehtävät vähentyvät noin puolella vuoden 2021 alusta. Tästä syystä myös kuntatalouden rakenteet muuttuvat suunnitelmakaudella. Kunnan palvelutuotanto ja käyttötalous painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen sekä kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön toimialoille. Myös kuntien elinvoimaan liittyvät toimenpiteet korostuvat.

Siirtyvien tehtävien rahoitusvastuun poistuessa kunnilta on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Valtion verotuloja kasvatetaan kiristämällä valtion ansiotuloverotusta. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa yhtä suurella prosenttiyksiköllä uudistuksen voimaantulovuonna.

Kuntien valtionosuuksia vähennetään siirtyviä valtionosuustehtäviä vastaavalta osalta. Siirtyviä tehtäviä vastaavien kustannusten ja tulojen siirrosta sekä kunnallisveron alentamisesta aiheutuvia muutoksia rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisällytettävällä pysyvällä määräytymistekijällä ja järjestelmämuutoksen tasauksella.

Tavoitteena on, että uudistuksen yhteydessä kunnan rahoitusasema säilyy mahdollisimman ennallaan. Myös valtionosuusjärjestelmän perusrakenne säilyy ennallaan uudistuksen jälkeen, vaikka uudistus aiheuttaa erityisesti verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasausjärjestelmälle ja sen toimivuudelle merkittäviä muutoksia.

Kuntien talous on kokonaisuus, joka muuttuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä merkittävästi. Kuntien yksikkökustannukset saattavat nousta, jos kunnat eivät kykene sopeuttamaan esimerkiksi hallintokustannuksia yhtä paljon kuin toimintaa siirtyy maakunnille. Kaikkia uudistuksen taloudellisia vaikutuksia tai dynaamisia muutoksia kunnan talouteen ja toimintaympäristöön ei ole mahdollista ennakoita, joten vaikutuksia on arvioitava uudistuksen toimeenpanon aikana.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma 2018–2021

Maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvät lait ovat tätä asiakirjaa valmisteltaessa eduskunnan käsiteltävänä.

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

Kuntaliitto
Kommunförbundet

17.9.2018 / mm

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

HAHMOTELMA VUODESTA 2021 noin 25 mrd. €

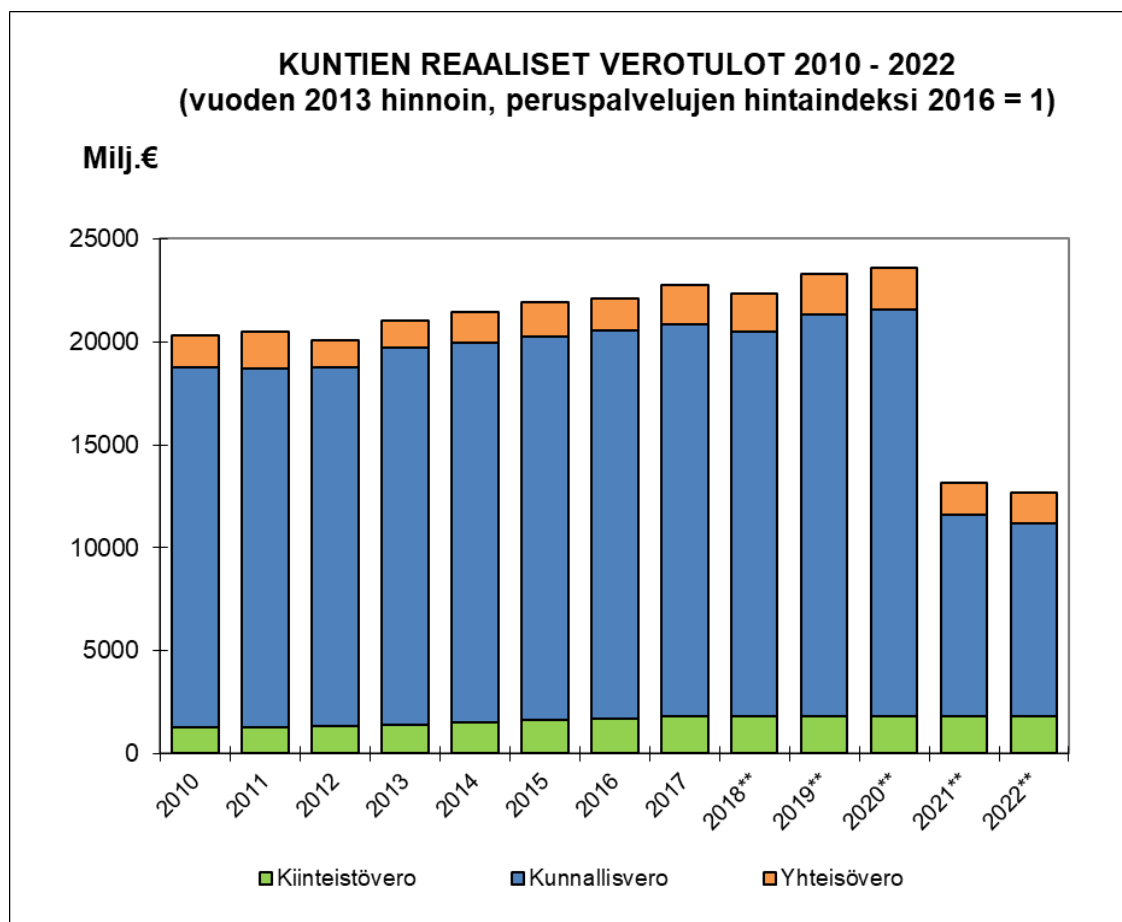

17.9.2018 / mm Lähde: Kuntaliitto/VMTilastokeskus

Kuntien verotulot

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				KOKO MAA, Milj.€		
TILIVUOSI	2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Verolaji						
Kunnallisvero	18 903	18 680	19 780	20 480	10 280	9 980
<i>Muutos %</i>	0,1	-1,2	5,9	3,5	-49,8	-2,9
Yhteisövero	1 869	1 820	2 040	2 090	1 600	1 600
<i>Muutos %</i>	21,5	-2,6	12,1	2,5	-23,4	0,0
Kiinteistövero	1 774	1 815	1 850	1 880	1 910	1 940
<i>Muutos %</i>	6,3	2,3	1,9	1,6	1,6	1,6
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	22 546	22 315	23 670	24 450	13 790	13 520
<i>Muutos %</i>	2,0	-1,0	6,1	3,3	-43,6	-2,0

Lähde: Kuntaliitto, kuntien verotulojen ennustekehikko 5.11.2018. Taulukon luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu.

Lähde: Kuntaliitto, kuntien verotulojen ennustekehikko 5.11.2018

Taivalkosken kunnan tilannekuva

Taivalkosken kunnan vuoden 2017 tilinpäätös oli ylijäämäinen 0,2 milj. euroa. Vuoden 2017 taseessa on kertynyttä ylijäämää, vuoden 2017 ylijäämä mukaan lukien, noin 11,5 miljoonaa euroa. Vuosi 2018 näyttäisi toteutuvan suunnitelman mukaisesti, ehkä jopa hieman suunniteltua paremmin. Tilikauden tulokseen vaikuttavia tekijöitä ovat loppuvuoden verotulojen kertymä, jota pienentävät poikkeuksellisen suuret veronpalautukset vuodelta 2017, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lopullinen toteutuma.

Verotulot

Taivalkosken kunnan vuoden 2019 talousarvio perustuu 20,50 tuloveroprosenttiin.

Vuodelle 2019 kiinteistöveroprosentit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,03
- vakituiset asunrakennukset 0,45
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,03
- rakentamattomat rakennuspaikat 2,00
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00

Taivalkosken kunta ei ole määrännyt muita erikseen määrättäviä kiinteistöveroprosentteja.

Verotuloja arvioidaan vuonna 2019 saatavan seuraavasti:

- ansioverotulo 10.210.000 euroa
- yhteisöverotulo 1.340.000 euroa
- kiinteistöverotulo 890.000 euroa

yhteensä 12.440.000 euroa

Alla olevassa taulukossa on toteutuneet verotulot vuosilta 2015 – 2017 sekä arviot vuosien 2018 – 2019 verotuloista.

Verotulot 1 000 euroa	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kunnallisvero	10 084	10 209	9 771	9 706	10 210
Muutos %	4,14	1,24	-4,29	-0,67	5,19
Yhteisövero	1 146	1 139	1 300	1 290	1 340
Muutos %	29,64	-0,61	14,14	-0,77	3,88
Kiinteistövero	798	811	855	894	890
Muutos %	-0,62	1,63	5,43	4,56	-0,45
Verotulot yhteensä	12 028	12 159	11 926	11 890	12 440
Muutos %	5,79	1,09	-1,92	-0,30	4,63

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuoden 2019 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkotietoihin. Vuonna 2019 valtionosuuksia arvioidaan Taivalkoskella saatavan 17.920.000 euroa, joka koostuu seuraavista osista:

- Peruspalvelujen valtionosuus 14.277.500 euroa
- Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus 3.745.000 euroa
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus -102.500 euroa

Valtionosuuspäätökset saadaan vuodenvaihteessa 2018 - 2019.

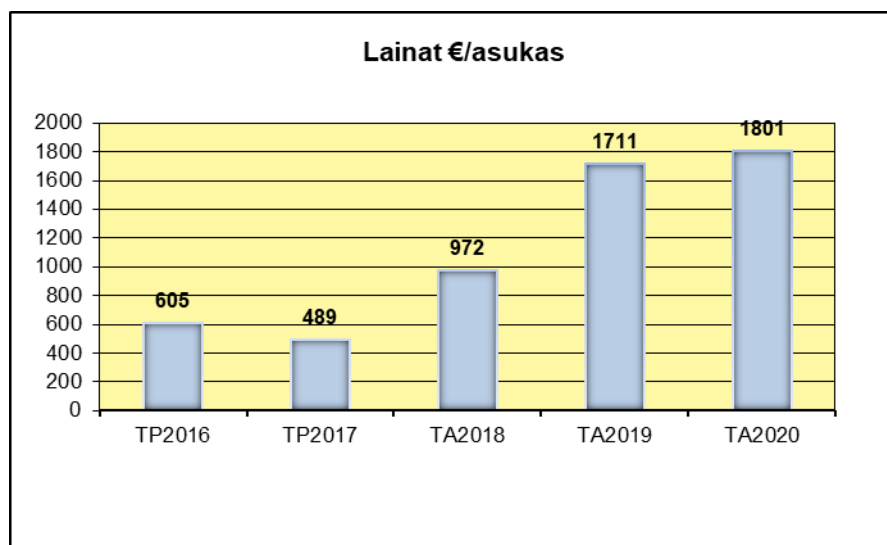
Alla olevassa taulukossa on vuosina 2014 - 2016 saadut valtionosuudet ja arviot vuosien 2017 – 2018 valtionosuuksista:

Valtionosuudet					
1 000 euroa					
	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Peruspalvelujen vo.	14 276	14 926	14 590	14 143	14 277
Muutos %	-5,74	4,55	-2,25	-3,06	0,95
Verotuloihin perustuva vo. tasaus	4 090	4 044	3 825	3 810	3 745
Muutos %	3,83	-1,12	-5,42	-0,39	-1,71
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	-91	-123	-77	7	-102
Muutos %	-74,22	35,16	-37,40	-109,09	-1 557,14
Valtionosuudet yhteensä	18 275	18 847	18 338	17 960	17 920
Muutos %	-2,43	3,13	-2,70	-2,06	-0,22

Lainat

Taivalkosken kunnan lainamäärä 31.12.2017 oli 2,0 milj. euroa. Vuonna 2018 uutta lainaa on nostettu 2,5 milj. euroa. Vuoden 2019 talousarviossa uutta lainaa on arvioitu otettavan 3,5 milj. euroa ja entisiä lainoja lyhennetään 0,6 milj. euroa, joten vuoden 2019 lopussa lainakannan arvioidaan olevan 6,7 milj. euroa. Tämän perusteella arvioitu lainamäärä vuoden 2019 lopussa on n. 1.711 euroa/asukas, kun asukasmääränä vuoden 2019 lopussa käytetään 3.960:tä asukasta.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu asukaskohtainen lainamäärä vuosille 2016 – 2020.

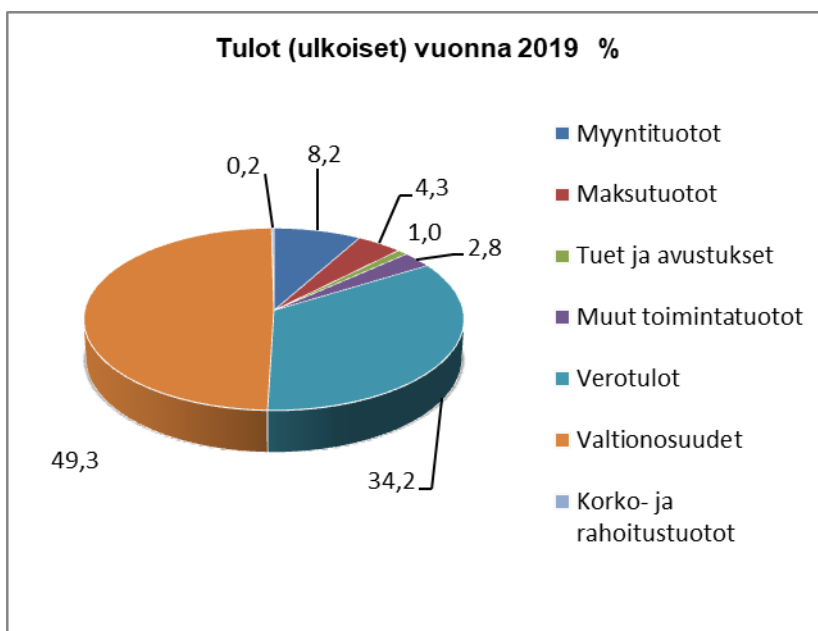

Tulot

(sisältää ulkoiset ja sisäiset)

Tulot, 1000 euroa	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatuotot	8 465	8 278	8 078	8 444	8 431	7 750
Muutos %	-2,3	-2,2	-2,4	4,5	4,4	-8,1
Verotulot	12 158	11 926	11 890	12 440	12 551	12 956
Muutos %	1,1	-1,9	-0,3	4,6	5,6	3,2
Valtionosuudet	18 847	18 337	17 960	17 920	17 903	17 888
Muutos %	3,1	-2,7	-2,1	-0,2	-0,3	-0,1
Rahoitustuotot	161	147	144	141	130	128
Muutos %	-13,0	-8,7	-2,0	-2,1	-9,7	-1,5
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Muutos %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulot yhteensä	39 631	38 688	38 072	38 945	39 015	38 722
Muutos %	1,2	-2,4	-1,6	2,3	2,5	-0,8

Tulot muodostuvat pääasiassa valtionosuuksista ja verotuloista. Niiden osuus on kaikista ulkoisista tuloista noin 84 %. Myynti- ja maksutuottojen sekä muiden toimintatuottojen osuus on noin 15 %. Tuet ja avustukset sekä korko- ja rahoitustuotot muodostavat vähäisen osan tuloista eli noin 1 %.

Menot

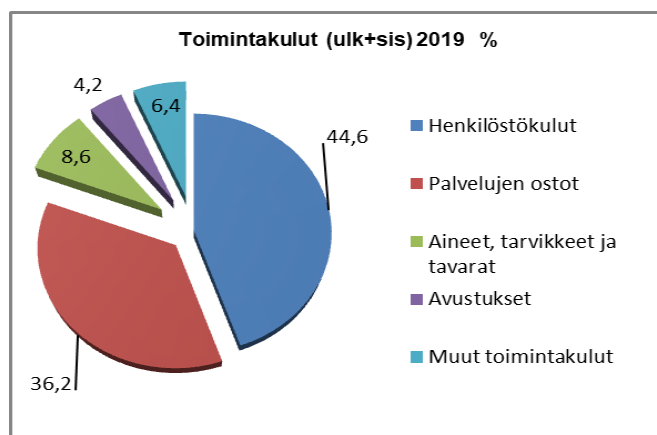
(sisältää ulkoiset ja sisäiset)

Menot , 1000 euroa	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	-16 121	-15 915	-16 405	-16 649	-16 297	-16 152
Muutos %	0,2	-1,3	3,1	1,5	-0,7	-0,9
Palvelujen ostot	-12 779	-13 189	-13 286	-13 503	-13 669	-13 370
Muutos %	-2,7	3,2	0,7	1,6	2,9	-2,2
Aineet ja tarvikkeet	-3 112	-3 247	-3 111	-3 192	-3 190	-2 972
Muutos %	1,2	4,3	-4,2	2,6	2,5	-6,8
Avustukset	-1 581	-1 418	-1 417	-1 556	-1 514	-1 514
Muutos %	6,0	-10,3	-0,1	9,8	6,8	0,0
Muut toimintakulut	-2 246	-2 388	-2 334	-2 397	-2 372	-2 345
Muutos %	-6,1	6,3	-2,3	2,7	1,6	-1,1
Toimintakulut yhteensä	-35 839	-36 157	-36 553	-37 297	-37 042	-36 353
Muutos %	-0,9	0,9	1,1	2,0	1,3	-1,9
Rahoituskulut	-79	-81	-94	-90	-102	-88
Muutos %	-10,2	2,5	16,0	-4,3	8,5	-13,7
Poistot ja arvonalentumiset	-1 955	-1 826	-2 000	-2 000	-1 800	-1 600
Muutos %	-2,5	-6,6	9,5	0,0	-10,0	-11,1
Satunnaiset erät		-424				
Muutos %	-100,0		-100,0			
Menot yhteensä	-37 873	-38 488	-38 647	-39 387	-38 944	-38 041
Muutos %	-2,0	1,6	0,4	1,9	0,8	-2,3

Toimintakulujen jakautuminen

(sisältää ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	45,0	44,0	44,9	44,6	44,0	44,4
Palvelujen ostot	35,7	36,5	36,3	36,2	36,9	36,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8,7	9,0	8,5	8,6	8,6	8,2
Avustukset	4,4	3,9	3,9	4,2	4,1	4,2
Muut toimintakulut	6,3	6,6	6,4	6,4	6,4	6,5
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Muut päätökset

Tehtäväalueesta vastaava vastuuhenkilö raportoi tehtäväalueen tasolla suunnitellun toiminnan toteutumista ja määrärahojen käyttöä kunnanhallitukselle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeilla kunnanhallitus antaa tarkemmat määräykset talousarvion toteuttamisesta ja täytäntöönpanosta.

Kunnan hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lakia ja Taivalkosken kunnan pienhankinnoista kunnanhallituksen päätöksellä 19.2.2018 § 63 hyväksytyjä ohjeita. Lisäksi hankinnoissa otetaan huomioon yritysvaikutusten arviointi.

Valtuusto hyväksyi päätöksellään 21.3.2014 § 21 sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa koskevan uuden ohjeistuksen *Sisäinen valvonta ja riskien hallinta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Taivalkosken kunnassa*.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Terveystieteiden lain (1326/2010) 12 § velvoittaa kunnat seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kunnan on seurattava myös palveluissaan toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Valtuustokausittain valmistellaan laaja hyvinvointikertomus. Vuosittain valtuustolle raportoidaan kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä.

Valtuusto hyväksyi päätöksellään 19.6.2017 § 54 Taivalkosken kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vuosille 2017 – 2020. Kertomuksessa on suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä valtuustokaudella ja seuraavat painopisteet sekä kehittämiskohteet:

1. Työttömien kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen
2. Kuntalaisten liikunnan lisääminen ikäryhmittäin
3. Ikäihmisten palvelukokonaisuuden kehittäminen
4. Huomaamisen kulttuuri
5. Terveystieteiden ylläpidon tukeminen
6. Lapsiperheiden tuen edistäminen

Lautakunnat ovat talousarvioissaan ja -suunnitelmissaan ottaneet huomioon hyvinvointikertomuksessa asetetut painopisteet ja tavoitteet ja varanneet niihin mahdollisuuksien mukaan määräraha- ja henkilöstöresurssit.

3.2. KÄYTTÖTALOUSOSA

3.2.1. Keskusvaalilautakunta

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa vaalien toimittamisesta. Lautakunta on lakisääteinen, 5-jäseninen toimielin, jonka valtuusto valitsee valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Keskusvaalilautakunnasta on säädökset vaalilaissa (714/1998). Vaalilain 14 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan tai pormestarin läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Suunnittelukauden tavoite

Vuonna 2019 järjestetään huhtikuussa eduskuntavaalit ja toukokuussa Euroopan parlamentin vaalit. Tätä asiakirjaa kirjoitettaessa olevan tiedon mukaan ensimmäiset maakuntavaalit järjestetään vuoden 2019 syksyllä. Vuonna 2020 ei ole vaaleja. Vuoden 2021 huhtikuussa järjestetään kuntavaalit.

Tavoitteena on vaalien toimittaminen laadukkaasti.

Tavoitteet 2019

Tavoitteena on eduskuntavaalien, Euroopan parlamentin vaalien ja maakuntavaalien toimittaminen laadukkaasti. Tavoiteasetannassa on lähdetty siitä, että vuonna 2019 toimitetaan kolmet vaalit.

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT		14 000	14 000		
TOIMINTAKULUT	-18 534	-40 530	-51 850	-1	-26
TOIMINTAKATE	-18 534	-26 530	-37 850	-1	-26
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-18 534	-26 530	-37 850	-1	-26

3.2.2. Tarkastuslautakunta

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Tarkastuslautakunta on kuntalaisia säädetty toimielin, jonka valtuusto kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan asettaa hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Taivalkosken kunnan hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomaksi, ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Varsinaisen tilintarkastustyön suorittaa ammattitilintarkastaja. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteuttaminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävänä on myös tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyt. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; ja
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, ja
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastajan tehtävät

Kuntalain 123 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

Taivalkosken kunnan hallintosäännön 76 §:n mukaan tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täydenpöytäkirjojen liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunta on valittu vuosiksi 2017 – 2021 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Valtuusto on valinnut BDO Audiator Oy:n lakisääteiseksi tilintarkastajaksi samaksi ajaksi. Vastuullisena tilintarkastajana toimii JHTT, HTM Rauhno Lohi.

Tavoitteet 2019

Arviointikertomuksen laatiminen ja tilintarkastajan antaman tarkastuskertomuksen valmisteleminen valtuustolle. Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta. Tilintarkastusta varten tarvittavien resurssien järjestäminen. Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonta.

Tilintarkastajan tarkastuspäiviä	12 pv
Tarkastuslautakunnan kokouksia	10 kokousta
Tutustumiskäyntejä kunnan eri yksiköihin	3 kpl

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTAKULUT	-28 427	-28 000	-32 000	-32	-33
TOIMINTAKATE	-28 427	-28 000	-32 000	-32	-33
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-28 427	-28 000	-32 000	-32	-33

3.2.3. Valtuusto

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Mainitussa pykälässä on lueteltu valtuuston päätettävät asiat. Kyseisen pykälän mukaan valtuusto päättää muun muassa kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Hallintosäännöstä on säädökset kuntalain 90 §:ssä. Hallintosäännössä annetaan määräykset muun muassa toimivallan siirtämisestä alemmille viranomaisille.

Suunnittelukauden tavoite

Viimeisimmät kuntavaalit toimitettiin 9.4.2017. Vaaleissa valittiin Taivalkosken kunnan valtuustoon 23 valtuutettua toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.5.2021. Valtuuston jäsenmäärän valtuusto oli päättänyt kuntalain (410/2015) mukaisesti päätöksellään 26.9.2016 § 56. Jäsenmäärä pieneni 4 valtuutetulla aikaisempaan verrattuna. Uusia valtuutettuja valittiin 7. Vaaleissa valtuuston poliittiset voimasuhteet jakaantuivat seuraavasti: KESK 11 (aiemmin 16), SDP 6 (aiemmin 5), TkenSityl 4 (aiemmin 0), PS 1 (aiemmin 4) ja VAS 1 (aiemmin 1).

Valtuuston tehtävänä on huolehtia palvelujen järjestämisestä kuntastrategian edellyttämällä tavalla.

Tavoitteet 2019

- Valtuusto huolehtii palvelujen tuottamisesta ja resurssien riittävydestä palvelujen tuottamiseen
- Valtuuston työskentelyssä jatketaan valtuuston iltakouluja. Iltakouluissa käsitellään valmisteluun tulevia ja valmistelussa olevia kunnan toiminnan kannalta merkittäviä asioita.
- Valtuusto kokoontuu sen mukaan kuin käsiteltävien asioiden kannalta on tarpeen.
- Valtuuston kokouksia pidetään 7 ja iltakouluja pidetään 3.

Sitovat tavoitteet

Tavoite 2021	Tavoite 2019	Mittari/arviointi
Kuntakonsernin talous on tasapainossa.	Kunnan vuosikate kattaa pois-tot. Investoinnit rahoitetaan pääosin omarahoituksella. Lainamäärä per asukas ovat alle valtakunnan keskiarvon.	Toteutuminen

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
VALTUUSTO					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT	-44 298	-48 300	-49 650	-50	-50
TOIMINTAKATE	-44 298	-48 300	-49 650	-50	-50
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-44 298	-48 300	-49 650	-50	-50
sisäiset erät					
VALTUUSTO					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT	-1 540	-1 510	-1 510	-2	-2
TOIMINTAKATE	-1 540	-1 510	-1 510	-2	-2

3.2.4. Kunnanhallitus

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Kunnanhallituksen tehtävät on lueteltu kuntalain (410/2015) 39 §:ssä. Mainitun pykälän mukaan kunnanhallituksen tulee

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Lisäksi kunnanhallitus johtaa elinkeinoasioita ja maaseutuasioita.

Taivalkosken kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa **keskushallinnon** toimialasta, joka jakaantuu seuraaviin toimintoihin:

- yleisjohto
- Osekin koulutuspalvelut
- toimikunnat
- suhdetoiminta ja edustus
- ystävyyskuntatoiminta
- elinkeinoasiat
- matkailu
- elinkeinoprojektit
- maaseutupalvelut
- hallintopalvelut
- verotuskustannukset
- joukkoliikennekustannukset
- talteen otettujen pieneläinten hoitokustannukset
- muu toiminta (mm. avustukset 4H-yhdistykselle; palkkaukseen ja opiskelijoiden kesätyöllistämiseen, Kiinteistö Oy Siikataipaleelle seurakunnalta vuokratun tontin vuokraan ja kyläseurojen/kylätoimikuntien toimintaan sekä jäsenmaksut, joista suurimmat ovat Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksu ja Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu)
- talous- ja velkaneuvonnan kustannukset
- yhteistyötoiminta (mm. henkilöstön työterveyshuollon kustannukset)
- yhteispalvelupiste
- talouspalvelut (sis. kirjanpidon ja taloussuunnittelun)
- henkilöstöpalvelut
- ICT-palvelut.

Toimintaympäristön muutokset

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7) ja toimikausi on kuntalain nojalla valtuustokauden mittainen, eli nykyisen kunnanhallituksen toimikausi on 1.6.2017 – 31.5.2021. Seuraavan kerran kunnanhallitus valitaan vuoden 2021 kesäkuussa. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut siirtyvät vuoden 2019 alusta Monetra Oy Oulun hoidettavaksi.

Suunnittelukauden tavoite

- Hallintopalvelujen tuottaminen mahdollisimman laadukkaasti muuttuva toimintaympäristö huomioon ottaen.
- Talouden tasapainossa pitäminen.
- Sote- ja maakuntauudistuksesta aiheutuviin muutoksiin valmistautuminen.
- Varaudutaan tarvittaessa olemaan mukana edistämässä Ulea Oy:n sahan toimintojen jatkokehittämisessä kunnalle kuuluvilla osa-alueilla.
- Hyödynnetään kunnan brändityön tuloksia kuntamarkkinoinnin suunnittelussa.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Tiedonohjaussuunnitelman ja päivitetyn asian- ja asiakirjajärjestelmän (Tweb) käyttöönotto. Hyödynnetään Naturpolis Oy:n aluemarkkinointia kunnan markkinoinnissa. Kehitetään yhteispalvelupisteen roolia matkailuneuvonnassa.

Suunnitellaan uusia kehittämishankkeita kunnan elinvoimaohjelman pohjalta. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuotannon siirto Monetralle ja siihen liittyvät uusien järjestelmien koulutukset sekä toimintatapojen muutokset.

Taivalkosken kunta on suunnitelmakaudella mukana seuraavissa hankkeissa:

1. Taivalkosken 4 H yhdistys: työllistämisen alkurahoituksen mahdollinen kunnan osuus. Taivalkosken kunnan maksuosuuteen vuosille 2019 – 2021 varataan 4.040 euroa/vuosi.
2. Koillismaan Leader ry:n rahoituskehys on 5 euroa/asukas valtuuston päätöksen 25.6.2014 § 43 mukaisesti vuoteen 2020 saakka ja arviona vuodelle 2021. Tämän perusteella Taivalkosken kunnan maksuosuuteen vuodelle 2019 varataan 20.050 euroa, vuodelle 2020 varataan 19.900 euroa ja vuodelle 2021 varataan 19.750 euroa.
3. Kainuun ja Koillismaan kalaleader -strategia. Valtuuston päätöksen 25.6.2014 § 43 mukaisesti Taivalkosken kunnan maksuosuus on 1.420 euroa/vuosi vuosille 2015 – 2020. Tämän perusteella kunnan maksuosuuteen varataan 1.420 euroa/vuosi vuosille 2019 – 2020.
4. Metsäkylän perinnekäsityö-, kulttuuri- ja liikuntayhdistys: työllistämisen alkurahoituksen kunnan rahoitusosuus. Vuosille 2018 – 2021 varataan 600 euroa/vuosi kunnanhallituksen päätösten 21.12.2009 § 458 ja 15.10.2012 § 348 perusteella.
5. Iijoki -sopimus -hankkeeseen varataan valtuuston päätöksen 12.11.2018 § 65 mukaisesti 9.500 euroa/vuosi vuosille 2019 – 2023.
6. Matkailun koordinaattorihankkeeseen varataan kunnanhallituksen päätöksen 19.11.2018 § 335 mukaisesti 50.000 euroa vuodelle 2019, 60.000 euroa vuodelle 2020 ja 60.000 euroa vuodelle 2021.

7. 18 vuotta täyttäneiden nuorten kesätyöllistämiseen varataan kunnanhallituksen päätöksen 6.11.2018 § 315 perusteella 30.000 euroa/vuosi vuosille 2019 – 2021.

Naturpolis Oy:n hallinnoimat hankkeet on rahoitettu vuodesta 2013 alkaen alueelliseen kehittämisrahastoon ohjattavista rahoista, joiden käytöstä päättää alueellinen kehittämisyöryhmä. Kehittämisrahasto-osuutta varten on varattu määrärahaa kunnanhallituksen päätöksen 6.11.2018 § 318 perusteella 20,60 euroa/asukas/vuosi vuosille 2019 – 2021.

Aloitetaan toiminta kestävän ilmastokulttuurin luomiseksi. Sen tavoitteena on, että kunta, elinkeinoelämä ja kunnan asukkaat omaksuisivat ympäristöystävällisen, energiaa säästävän ja mahdollisimman vähäpäästöisen elämäntyylin. Valtuusto perehtyy asiaan ja muotoilee tarkemmat suuntaviivat 31.5.2019 mennessä.

Sitovat tavoitteet

Tavoite 2021	Tavoite 2019	Mittari/arviointi
Hyvät kuntapalvelut	Kunnan palvelutarjonta näkyvillä verkkosivuilla ja ajantasaisuus	Toteutuminen
Hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	Määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden päivittäminen	Toteutuminen
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	Onnistuneet rekrytoinnit	
Etätyön kehittäminen	Toimivan laajakaistan aktiivointi eri osa-alueilla	

Keskeiset toimenpiteet:

- laaditaan Taivalkosken kunnan etätyön pelisäännöt
- käytössä olevien ohjeiden ja sääntöjen päivittäminen
- Suomi.fi-viestit -palvelun käyttöönotto

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
KUNNANHALLITUS					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	86 320	85 080	85 080	85	85
TOIMINTAKULUT	-2 312 272	-2 953 060	-3 218 840	-2 984	-2 928
TOIMINTAKATE	-2 225 953	-2 867 980	-3 133 760	-2 899	-2 843
Poistot ja arvonalentumiset	-113 930	-120 036	-154 999	-155	-81
LASKENNALLISET ERÄT	746 403				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 593 480	-2 988 016	-3 288 759	-3 054	-2 924

sisäiset erät

KUNNANHALLITUS					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT	-58 721	-56 258	-39 310	-34	-34
TOIMINTAKATE	-58 721	-56 258	-39 310	-34	-34

3.2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Sosiaali- ja terveystalouden tehtävänä on ylläpitää ja edistää yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia, sekä turvallisuutta ja toimintakykyä. Sosiaali- ja terveystalouden tehtävänä on myös vaikuttaa suotuisten elin- ja kasvuolojen kehittymiseen sekä kannustaa yksilöitä ja yhteisöjä ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnista.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala jakaantuu neljään toimintayksikköön:

Hallinto- ja erityispalvelut (hallinto)
Lääkäripalvelut (lääkäripalvelut, erikoissairaanhoidon ja suunterveydenhuolto)
Terveystalouden palvelut (avopalvelut, laitospalvelut sekä asumis- ja kotipalvelut)
Sosiaalipalvelut (sosiaali- ja kehitysvammatyö)

Toimintaympäristön muutokset

Koillismaalla väestön väheneminen ja ikärakenteen muutos näkyvät Pohjois-Pohjanmaan alueista suhteellisesti voimakkaimpana. Alueen tunnuspiirteitä ovat pieni väestöpohja, maaseututoimintaympäristö, pitkät etäisyydet ja palvelujen kysynnän kausivaihtelut (matkailu). Koillismaalla asuu noin 40 % väestöstä taajama-alueen ulkopuolella. Väestön sijoittuminen taajaman ulkopuolella vaikuttaa muun muassa kotiin tarjottaviin palveluihin sekä kuljetusten järjestämiseen. Sairastavuus on alueella korkeaa. Väestö vähenee Koillismaalla vuoteen 2030 noin 2.100 henkilöä eli noin 11 %. Vuoteen 2030 mennessä 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on 37 % (+1.400 henkilöä).

Suunnittelukauden tavoite

Maakuntauudistuksen tämän hetkinen tavoite on, että se tulee voimaan 1.1.2021 alkaen. Tällöin iso osa julkisten palveluiden järjestämisvastuusta siirtyy maakunnille. Henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelin otetaan käyttöön 1.1.2022, sote-keskusten valinnanvapaus 1.1.2023 ja suun terveydenhuollon valinnanvapaus 1.1.2023.

Mistä on kysymys? Maakuntauudistus on kaikkia maakuntia ja useita julkisista toimijoista koskeva uudistus. Muutos koskee satojen tuhansien ihmisten ja kaikkien kansalaisten palveluja. Uudistuksen tavoitteena on hyvin toimivat palvelut ja palvelurakenne, joista asiakas saa palvelua oikeaan aikaan oikeassa paikassa.

Väestö ikääntyy myös Pohjois-Pohjanmaalla. 65 vuotta täyttäneitä asuu maakunnassa vuonna 2030 yli 30.000 enemmän kuin tänä päivänä. Kun ikäihmisiä on enemmän myös heille suunnattuja palveluja tarvitaan lisää. Kun väestö ikääntyy ja palveluja tarvitaan lisää myös palvelujen rahoittaminen käy entistä vaikeammaksi. Uudistuksen tavoitteena on taittaa kustannusten kasvu pysyvästi, mutta että palvelujen laatu säilyy. Tarvitaan siis uusia toimintatapoja. Maakunnat ovat suurempia kuin kunnat, joten niillä on myös taloudellisesti parempi toimintakyky.

Hallinto- ja erityispalvelut

Vuoteen 2021 mennessä on Taivalkosken sosiaali- ja terveystalouksista jäämässä pelkästään vanhuuseläkkeelle 9 työntekijää. Tämä on syytä tiedostaa henkilöstösuunnittelussa ja talousarviossa on varauduttu vakinaistamaan kotihoitoon viisi määräraikaista työsuhdetta.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Työntekijöille tarjotaan mahdollisuutta osallistua työnohjaukseen. Kehityskeskustelut ja palaverit toteutetaan suunnitellusti. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa on kiinteää ja toiminnassa huomioidaan varhaisentuen periaatteita. Koulutuksen tavoitteena on tukea työntekijöiden osaamista ja vahvistaa perustason palveluiden laadukasta tuottamista.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun sekä maaseutuhallinnon palvelut järjestetään yhteistoimintasopimuksella Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kuntien kesken.

Sosiaalitoimi on liittymässä Kanta-arkistoon samanaikaisesti yhteisessä projektissa muiden Pohjois-Pohjanmaan maakunnan sosiaalihuollon organisaatioiden kanssa keväällä 2019. Kanta-arkistoon liitytään ns. vanhoilla tiedoilla, eivätkä ne ole nähtävissä Omakannassa.

Lääkäripalvelut (lääkäripalvelut, erikoissairaanhoito ja suunterveydenhuolto)

Terveystalouksessa on kolme virkälääkäriä ja yksi määräraikaisella työsuhteella. Väestöperusteinen ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen sekä terveyserojen kohdentaminen ovat keskeisiä painopisteitä. Erikoissairaanhoitoa ostetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä, Oulun diakonissalaitokselta sekä Kuusamon ja Pudasjärven terveystalouksilta. Ostopalveluiden osuus on kustannuksiltaan merkittävän suuri sosiaali- ja terveystalouksien kokonaisuudesta.

Suun terveydenhuolto on ulkoistettu kokonaisuutena Coronaria Oy:lle. Työterveyshuollon palvelut järjestää Terveystalo. Alueella toimivilla yrityksillä on järjestämissopimuksen mukaisesti mahdollisuus hankkia työterveyshuollon palvelut samalta toimijalta kuin kunnan työntekijöille hankitaan.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Tavoitteena on taata kuntalaisille riittävät lääkärin vastaanottopalvelut, jonka myötä jonotusaika vastaanotoille pysyisi alle kolmessa viikossa. Lisäksi tavoitteena on järjestää ostopalveluina tarpeelliseksi katsottuja erikoislääkäreiden vastaanotot terveystalouksen tiloissa. Terveystalouksessa ylläpidetään ja tarvittaessa päivitetään riittävä perustutkimusvälineistö potilaiden asianmukaista tutkimusta varten.

Terveyspalvelut (avo- ja laitospalvelut, vanhusten asumispalvelut ja kotihoito)

Avopalvelut käsittävät poliklinikkatoiminnan, täydentävät palvelut tai laboratorio-, röntgen- ja fysioterapiapalvelut, neuvolapalvelut käsittäen äitiys-, lasten sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, mielenterveyspalvelut. Laitoshoitoon kuuluu terveyskeskuksen vuodeosastohoito. Asumis- ja laitospalveluihin kuuluvat kotihoito, vanhusten palveluasuminen ja tukipalvelut. Ostopalveluina järjestetään mm. toimintaterapia, puheterapia ja psykiatri palvelut.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Poliklinikka ja vastaanottotoiminnat jatkuvat asiakaslähtöisinä hoitoprosesseina ja henkilöstön käyttö on tarkoituksenmukaista, tehokasta ja vaikuttavaa. Lääkäreiden vastaanottopalveluissa on tavoitteena T3 taso eli ei-kiireellinen vastaanottoaika on saatavilla kahden-kolmen viikon sisällä ja kiireellisille potilaille välitön hoito. Päivystyksen sairaanhoitajan vastaanotot toimivat maanantaista sunnuntaihin. Omahoitaja vastaanottotoimintaan on varattu yksi päivä viikossa (sydän, astma-, diabetes-, kipu- ja reumahoitaja).

Laboratoriotoimintojen siirtymistä NordLabin liikelaitoskuntayhtymän järjestettäväksi valmistellaan toteutettavaksi vuoden 2019 aikana. Röntgeniin tehdään ulkoinen auditointi vuoden 2019 aikana.

Terveyskeskuksen vuodeosastolla on 34 potilaspaikkaa. Palvelurakennetta on uudistettu kuntoutussairaala tyyppisesti, kuntouttavan työotteen mallia hyödyntäen. Malli palvelee kaikkia vuodeosaston hoidossa olevia asiakkaita. Osastolla tarjotaan akuuttia lyhytaikaishoitoa, erikoissairaanhoidon jatkohoitoa ja kuntoutus- ja vuorohoidon paikkoja sekä pitkäaikaishoitoa ja saattohoitoa. Tavoitteena on asiakkaan kokonaisvaltaisen toimintakyvyn parantaminen siten, että hän pystyy palaamaan kotiin, tarvittavan avun turvin. Omaisten ja läheisten osallisuus ja tukeminen ovat osa kokonaisvaltaista hoitoa ja kuntoutusta. Selvitetään mahdollisuutta osasta potilaspaikkojen muuttamisesta sosiaalihuoltolain mukaiseen palveluasumiseen.

Tavoitteena on lisätä kotikuntoutuksen määrää ja panostaa asiakkaiden itsenäiseen kotona asumiseen kuntouttavilla toimenpiteillä, joihin sisältyy myös etäkuntoutus. Tavoitteena on aktivoida asiakkaita rohkeasti omatoimiseen kuntoutumiseen ja saada myös kerralla tavoitettua suurempi asiakasmäärä. Kehitetään yhdessä osaston ja kotihoitajan kanssa toimivaa kuntoutusmallia ja kotikuntoutusta. Fysioterapeutin suora-vastaanotto toimii.

Fysioterapia tuottaa lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja ja tukee asiakkaita aktiiviseen elämäntapaan ja omatoimiseen kuntoutukseen. Tärkeä osa fysioterapiaa on tukea asiakkaiden kotona asumista mm. kotikuntoutuksella sekä ohjaamalla apuvälineiden hankinnassa ja käytössä. Ikääntyneiden fysioterapiassa tehdään tiivistä yhteistyötä kotihoitajan kanssa. Fysioterapia panostaa myös ryhmämuotoisiin toimintamenetelmiin. Fysioterapian tehtäviin kuuluu myös veteraaniasioista huolehtiminen.

Äitiysneuvolan ydintehtävänä on turvata odottavan äidin, sikiön, vastasyntyneen ja perheenjäsenen paras mahdollinen terveys. Käynneillä seurataan äidin ja sikiön vointia. Lastenneuvolajärjestelmä on tärkeä terveyttä edistävää peruspalveluita. Lasten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja sairauksien ja kehityshäiriöiden varhainen toteaminen ovat edelleen neuvolan perustehtäviä. Oikein suunnatun ja oikeaan aikaan järjestetyn tuen avulla voidaan merkittävästi myös ehkäistä lasten ja nuorten pahoinvointia ja syrjäytymistä. Kouluterveydenhuollon tavoitteena on kouluyhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä oppilaiden, oppilashuollon muun henkilöstön, opettajien ja vanhempien kanssa. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyen edistäminen. Laajat terveystarkastukset tehdään kaikille opintonsa aloittaneille.

Ikäneuvola on neuvolapalvelujen uusi ennaltaehkäisevä toimintamuoto, joka on suunnattu kotona asuville perusterveille yli 65 vuotiaille, jotka eivät ole käyneet terveystarkastuksessa kahteen vuoteen. Tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti ikäihmisten terveyttä ja toimintakykyä. Terveystarkastukseen kutsutaan henkilöt, jota eivät ole kotihoidon asiakkaita tai omaishoitajia. Tavoitteena on saada kyselyt sähköiseen muotoon, jotka toteutetaan ennen senioritarkastusta.

Neuvolan perhetyö on ehkäisevää työtä.

Mielenterveystyön tavoitteena on vahvistaa mielenterveyttä ja vähentää mielenterveyteen kohdistuvia uhkia. Mielenterveystyöhön kuuluvat mielenterveyttä edistävä työ ja mielenterveyden häiriöiden ehkäisy sekä mielenterveyspalvelut. Päihdepsykiatriin palvelut hankitaan videokonsultaation avulla.

STM:n laatusuositus on, että 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona 91 – 92 %. Tavoitteena on, että laitoshoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa olisi enintään 9 % yli 75-vuotiaista taivalkoskelaisista, mikä on noin 40 asiakaspaikkaa. Pitkäaikainen hoito- ja huolenpito toteutetaan laitoshoidon, kun siihen on lääketieteelliset perusteet. Kotihoidossa ja palveluasumisen yksiköissä mahdollistetaan asukkaiden osallisuus ja toiminnallisuus monipuolisesti päivätoimintaa kehittämällä. Tavoitteena on perhehoidon käynnistäminen sekä omaishoitajuuden tukeminen, joustavien vapaapäiväjärjestelyjen mahdollistaminen asiakkaan tarpeen mukaisessa hoivaympäristössä. Kehitetään digitaalisia palveluita kotihoidon toiminnan tueksi. Mobiilikotihoito ja optimointi ovat vakiintuneita toimintamalleja kotihoidon asiakastyössä, sekä 24/7 kotihoidon mahdollistaminen. Kotihoidossa otetaan RAI-mittaristo vuoden 2019 aikana käyttöön.

VAUVARAHA: Valtuutettu Hietala on tehnyt valtuuston kokouksessa 25.6.2018 valtuustoaloitteen vauvarahan maksamisesta vuonna 2019.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan budjettiin on varattu 10 000 euron määräraha. Vauvaraha 500 euroa maksetaan jokaiselle vuonna 2019 syntyvän taivalkoskelaisen lapsen vanhemmalle. Raha maksetaan lahjakorttina, jonka voi käyttää Koillismaan alueen S- ja K-ryhmän päivittäistavarakaupoissa.

Sosiaalipalvelut (sosiaalityö, päivätoiminta ja erityisryhmien palvelut)

Sosiaalipalveluiden tavoitteena on asiakkaan ja perheen elämänhallinnan ja omatoimisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen. Asiakkaille annetaan ohjautusta ja neuvontaa sekä tarpeenmukaisia palveluita. Tavoitteena on työskennellä tiiviissä yhteistyössä asiakkaan muiden verkostojen kanssa. Palvelutarpeen arvioinnit tehdään lakisääteisten määräaikojen puitteissa.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Sosiaalipäivystys toteutetaan yhteistyössä Kuusamon ja Posion kuntien kanssa. Lapsiperheitä pyritään tukemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mm. sosiaalityön, perhetyön ja kotipalvelun keinoin. Tavoitteena on madaltaa perheiden kynnystä hakea palveluita sosiaalitoimistosta. Yhteistyötä tehdään asiakkaiden verkostojen kanssa tiiviisti. Lastensuojeluasiakkaita pyritään tukemaan oikea-aikaisilla ja riittävän tehokkailla palveluilla (mm. tehostettu perhetyö, perhekuntoutus ja sijaishuollon palvelut), jotta pitkäaikaisilta laitossijoituksilta mahdollisuuksien mukaan vältytään. Aikuissosiaalityössä tehdään myös tiivistä yhteistyötä asiakkaiden verkostojen kanssa.

Vammaispalveluiden tavoitteena on edistää vaikeavammaisten asiakkaiden itsenäistä elämää ja tasavertaisia mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Erityisryhmien tukiasumista ja tukipalveluja pyritään edelleen kehittämään ja lisäämään tarpeita vastaavaksi. Ryhmäkoti Tuikku tarjoaa kodinomaista asumista, vahvaa asumisen tukea tarvitseville ja mahdollistaa myös joustavasti omaishoitajien vapaiden järjestämisen tilapäishoidon avulla.

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on mahdollisimman monen asiakkaan siirtyminen joko kuntouttavaan työhön Tolokuntuvan ulkopuolelle, pääsy työmarkkinoille esimerkiksi palkkatukityön kautta tai opiskelun aloittaminen. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää yhteistyön lisäämistä kunnan eri osastojen sekä asiakkaiden viranomaishermostojen kanssa.

Sitovat tavoitteet

Tavoite 2021	Tavoite 2019	Mittari/arviointi
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut.	Ikäneuvolatoiminnan juurruttaminen rakenteisiin.	asiakaskontaktit / vuosi
Osaava, motivoitunut ja muutostakyinen henkilöstö.	Varmistetaan tehtävänkuvan mukainen osaaminen ja mahdollistetaan ammattitaidon ylläpitäminen.	- koulutuspäivien määrä - kehityskeskusteluiden määrä - koulutuskortit
Palveluita tuotetaan useilla eri tavoilla.	Perhehoidon ja palvelusetelin kehittäminen yhtenä palvelumuotona.	- perhehoitajien määrä - palveluseteli asiakkaiden määrä

Keskeiset toimenpiteet:

Kaikilla sosiaali- ja terveystoimen sektoreilla tehostetaan palveluohjausta. Mahdollisista jatkohoidoista sovitaan asiakkuuden päättymisen yhteydessä, ”saattaen vaihdetaan”. Kaikille jatkuvan asiakkuuden asiakkaille tehdään hoito- ja palvelusuunnitelma, hoitosuunnitelma tai kuntoutussuunnitelma. Suunnitelmat toimivat työtä ohjaavina asiakirjoina, joissa korostuu asiakkaan ääni.

Koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön työhyvinvointia pyritään tukemaan ja kehittämään. Kehityskeskustelut toteutetaan (1krt/vuosi), työpaikka palaverit, ovat säännöllinen osa työn tekemisen kulttuuria. Koulutusta, työhajausta ja työkiertoa tuetaan.

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
SOSIAALI-JA TERVEYSLAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	1 818 249	1 721 260	1 919 400	1 919	1 919
TOIMINTAKULUT	-17 038 041	-16 671 260	-16 919 400	-16 919	-16 919
TOIMINTAKATE	-15 219 792	-14 950 000	-15 000 000	-15 000	-15 000
Poistot ja arvonalentumiset	-123 418	-178 625	-156 483	-113	-81
LASKENNALLISET ERÄT	-407 681				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-15 750 890	-15 128 625	-15 156 483	-15 113	-15 081

sisäiset erät

SOSIAALI-JA TERVEYSLAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	2 369	2 000	2 500	3	3
TOIMINTAKULUT	-825 345	-858 050	-907 980	-913	-714
TOIMINTAKATE	-822 976	-856 050	-905 480	-911	-712

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintatuotot muodostuvat erilaisista myynti- ja maksutuotoista. Asiakasmaksuasetuksessa säädetään palvelujen enimmäismaksu. Asiakasmaksujen periminen ja niiden suuruus enimmäismaksujen rajoissa kuuluvat kunnan harkintavaltaan. Kun palvelua ei ole lailla säädetty maksuttomaksi voidaan peria kunnan päättämä kohtuullinen maksu. Palveluista perittävä maksu saa olla enintään palvelujen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Kiireellisesti annetun hoidon kustannuksista on vastuussa potilaan kotikunta. Terveystuottolain perusteella voidaan laskuttaa esimerkiksi sairaanhoitajien antamasta hoidosta. Terveystuottolaissa ei ole ammattiryhmiin liittyvää rajausta. Terveystuottolain 58 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että vieraskuntalaiselle potilaalle annetun hoidon kustannuksista on vastuussa asiakkaan terveydenhuollosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä. Sosiaali- ja terveyslautakunta tarkisti loppuvuodesta 2017 niin sanottujen ulosmyytävien palveluiden hintoja. Muiden maksujen osalta on taksat tarkistettu viimeksi 2014.

Sosiaali- ja terveystuottolain talousarvion suurin haaste on erikoissairaanhoidon kustannusten arvioiminen, joka voi vuositasolla vaihdella jopa 700 000 euroa.

3.2.6. Sivistyslautakunta

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tuottaa tai järjestää kuntalaisille varhaiskasvatus-, opetus- kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sekä kansalaisopiston palveluja, kehittää niitä sekä suorittaa hallintotehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi sivistyspalvelujen tehtävänä on tuottaa kunnan ravitsemishuollon ja työllistämisen tukipalvelutehtävät.

Toiminnan arvot

Asiakaslähtöisyys, työn tekemisen ja yritteliäisyyden arvostaminen, avoin vuorovaikutus ja yhteistyö, laadun jatkuva kehittäminen ja toiminnan tuloksellisuus.

Toimintaympäristön muutokset

Suunnittelukauden tavoite

Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta on tehty kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka on otettu käyttöön 1.8.2017.

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä noin 128 lasta. Hoitolasten määrä tulee vähentymään tulevina vuosina ikäluokkien pienenemisen takia vaikka varhaiskasvatukseen osallistuvien suhteellinen määrä kustakin ikäluokasta on noussut viime vuosina. Tämän myötä määrä ei vähene yhtä paljon ja nopeasti, kuin on ennakoitu. Kunnassa kirjoilla olevat lapset syntymävuoden mukaan:

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
37	39	26	40	23	30	(ennuste) 25

Suunnitelmakaudella varhaiskasvatuksessa on tavoitteena kunnan varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen, muutosten jalkauttaminen päivittäiseen työhön sekä lasten ja vanhempien osallistaminen. Lisäksi toimintaympäristö ja henkilöstömäärä sopeutetaan hoidettavien lasten määrään.

Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 alakouluilla ja ne otettiin käyttöön 1.8.2017 lukien yläkoululla vaiheittain.

Lukion uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön portaittain 1.8.2016 lukien. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset on otettu käyttöön syksystä 2016 alkaen ja käyttöä laajennetaan vuosittain vuoteen 2019 saakka. Lukion opetussuunnitelman perusteita ollaan uudistamassa ja opetussuunnitelmien päivitys alkaa syksyllä 2019.

Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan vähenevän suunnitelmakaudella nykyisestä 449 oppilaasta jonkin verran. Vähennystä tapahtuu erityisesti Kirkonkylän alakoululla. Lukiossa on tällä hetkellä 46 opiskelijaa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään oppilasmäärien kehitys kouluittain lukuvuosina 2018 – 2023:

TAIVALKOSKEN KUNNAN PERUSKOULUT

Koulu	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Huttu	53	47	43	47	44
Kirkonkylän alakoulu	259	254	241	235	203
Kirkonkylän yläkoulu	137	138	135	133	143
Peruskoulut yhteensä	449	439	419	415	390

Opetustoimessa on suunnitelmakaudella tavoitteena uusien opetussuunnitelmien jalkauttaminen opetukseen. Sillä on vaikutusta koulujen opetuskulttuuriin ja opetusmenetelmiin. Oppilasmäärien vähentymisen vuoksi tehdään opettajien virkajärjestelyjä ja vähennetään opetusryhmiä.

Nopeasti muuttuvassa maailmassa koulutustarpeet voivat vaihdella hyvin nopeasti. Lisäksi pätevien opettajien saaminen kansalaisopistoon on vaikeaa, kun opettajia jää eläkkeelle tai muuttaa pois paikkakunnalta. Mikäli uusia opettajia ei saada paikkakunnalta, joudutaan heitä palkkaamaan muualta ja tällöin kustannukset nousevat. Tämä näkyy jo nyt kansalaisopiston toiminnassa. Suunnitelmakaudella kansalaisopisto vastaa näihin haasteisiin toimimalla joustavasti ja ketterästi sekä uudistamalla jatkuvasti opetustaan. Kansalaisopistossa järjestetään monipuolista ja kaikille ikäluokille ajankohtaista koulutusta. Koulutusta järjestetään myös haja-asutusalueilla. Kansalaisopiston kurssuja pyritään markkinoimaan eri tilaisuuksissa ja sosiaalisessa mediassa sekä opettajien avulla. Koulutuksella ja innostamisella pyritään rekrytoimaan uusia opettajia paikkakunnalta. Kansalaisopistolla on suunnitelmakaudella edelleen merkittävä rooli kuntalaisten sivistäjänä ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Kirjastoissa lainausten määrä on viime vuosien aikana yleisesti laskenut. Kirjastossa käyntien määrä ei kuitenkaan ole samassa suhteessa laskenut. Tätä selittää osaltaan se, että vaikka kirjoja lainataan aikaisempaa vähemmän, kirjaston tiloissa oleskellaan enemmän ja mm. käytetään omia laitteita. Myös kirjastossa järjestettävät tilaisuudet lisäävät kirjastokäyntejä ja siten muodostavat kirjastosta kuntalaisten kohtauspaikan. Taivalkoskella asukasmäärän pienentymisellä on osaltaan ollut vaikutusta lainausten määrään. Suunnitelmakaudella tavoitteena on lasten ja nuorten lukuharrastuksen sekä kirjaston kiinnostavuuden lisääminen, jotta lainausmäärien laskua saadaan ainakin hidastettua. Myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen kehityksessä pyritään olemaan mukana. Kirjastolla on paitsi sivistyksellinen myös kuntalaisten hyvinvointia edistävä vaikutus.

Kulttuuritoimessa panostetaan suunnitelmakaudella Päätaloviikon ja Naperoviikon sekä monipuolisten kulttuuritilaisuuksien ja Päätalo-keskuksen sisältöjen tuottamiseen ja järjestämiseen, kotiseututyöhön, alueelliseen yhteistyöhön sekä kulttuuri- ja taiteilijavaihtoon ystävyyskuntien kanssa. Kulttuuritoimessa näkyy vuonna 2019 Kalle Päätalon syntymästä 100 vuotta -juhluvuosi ja Taivalkoski 140-juhluvuosi. Kulttuuritoimen ohjelmistossa painotetaan juhlavuosia ja tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Markkinoinnissa käytetään yhä enemmän sosiaalista mediaa ja sähköisiä välineitä, mutta huomioidaan myös sähköisiä välineitä käyttämättömät kohderyhmät. Koska Päätalo-instituutti on Päätalo-keskuksen yksi merkittävä toimija, on sen toimintaa suunnittelukaudella tuettava, jotta varmistetaan Päätalo-keskuksen näkyvä ja tuloksekas toiminta yhdessä kulttuuripalveluiden, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa. Koska kulttuuritoimen henkilöstöresurssi on pieni, pyritään henkilöresurssia lisäämään kulloinkin talousarvion puitteissa, ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä ostopalvelut ovat yhä tärkeämmässä roolissa.

Nuoriso- ja liikuntatoimella on suunnitelmakaudella yhä merkittävämpi rooli nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Liikuntatoimella on myös tärkeä rooli aikuisten terveystieteiden ohjauksessa ja ikääntyvien toimintakyvyn säilyttämisessä. Liikuntatoiminta kehitetään siten, että liikuntapalveluja/liikuntapaikkoja voidaan tarjota sekä kunnan asukkaille että matkailijoille sekä kilpaurheilijoiden harjoitteluun ja leirityksiin. Pyritään kehittämään liikunta- ja kulttuurimatkailupaketteja sekä vetovoimaisia tapahtumia. Nuorisotoimen toimintatapoja ja -ympäristöjä uudistetaan siten, että nuorisotoimi toimii yhä enemmän siellä missä nuoret liikkuvat ja nuorille tarjotaan ajankohtaisia nuoria kiinnostavia nuorisopalveluja. Nuorten palveluja pyritään koordinoimaan mahdollisimman paljon yhdeksi kokonaisuudeksi. Nuorten elämässä jatkuvasti kehittyvällä sosiaalisella medialla ja sähköisillä välineillä on yhä merkittävämpi rooli, joten nuorisotoimessa pyritään vastaamaan myös tähän haasteeseen.

Sivistystoimi on mukana laatimassa uutta lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmaa 2019 – 2021, jota toteutetaan myös sivistyspalveluissa yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Kunnan osuutta työllistämässä joudutaan edelleen pitämään korkeana, jotta kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen huomattava kasvu estetään. Erityisesti nuorten työllistymistä pyritään edistämään. Työntajille maksettavaa tukea työllistämiseen jatketaan. Työllistämisyksikössä tulee olla valmiutta sopeutua nopeisiin muutoksiin niin työllisyystilanteessa kuin aktiivisuudessa ja työllistämistukien saannissa.

Nuorten työpajatoiminta on osa kunnan palvelutoimintaa ja sillä on suunnitelmakaudella yhä merkittävämpi rooli nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille sekä yhteiskunnassa toimimisen ohjaamisessa. Työpaja ja etsivä nuorisotyö ovat koulun ohessa merkittävässä roolissa nuorten yhteiskuntatakuun toteutumisessa, samoin työllistämisyksikkö. Työllistämässä ja nuorten työpajatoiminnassa tulee valmistautua sote- ja maakuntauudistuksen mahdollisesti aiheuttamiin muutoksiin.

Ruokahuollossa vanhusten kotipalvelun ateriapalvelun osuus kasvaa vielä jonkin verran ja lasten/nuorten osuus edelleen hieman vähenee oppilasmäärien pienentymisen vuoksi. Kokonaisuutena ateriamäärä vähenee suunnitelmakaudella jonkin verran. Vuoden 2021 alusta noin puolet ateriamäärästä siirtyy maakunnan vastuulle sote-uudistuksen yhteydessä. Koska kunnalla on valmistuskeittiö ja jakelukeittiötä, jotka tuottaa myös soten aterioita, laaditaan suunnitelma ruokapalvelujen järjestämiseksi vuoden 2021 alusta lukien.

Koko sivistystoimessa noudatetaan suunnitelmakaudella Taivalkosken kuntastrategiaa – näkymä vuoteen 2021. Sivistyspalveluissa noudatetaan kuntastrategiaan sopeutuvia uusia yksiköiden kehittämissuunnitelmia vv. 2019 – 2021, joita toteutetaan resurssien puitteissa.

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoitus on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista kokonaisvaltaisesti yhteistyössä huoltajien kanssa sekä ehkäistä syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii tietoja ja taitoja, jotka vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimimista yhteiskunnassa.

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2017 lukien. Käytettävät yksilövasu -lomakkeet on päivitetty uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisiksi ja varhaiskasvatussuunnitelman liitteenä on Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma. Tavoitteena on jatkaa varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamista päivittäiseen työhön sekä lasten ja vanhempien osallistamista. Kevään 2019 aikana kunnan vasuun päivitetään opetushallituksen tekemät muutokset. Kunnan päivitetty varhaiskasvatussuunnitelma on tarkoitus astua voimaan 1.8.2019. Päivityksen mukaiset muutokset jalkautetaan toimintakaudella 2019 – 2020.

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset vasu -keskustelut, joihin lapset puheeksi -keskustelu on yhdistetty, pyritään käymään kaikille hoidon aloittaville lapsille. Jatkossa lasten vasut päivitetään vähintään kerran vuodessa ja lapset puheeksi -keskustelu käydään tarpeen mukaan. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lapset puheeksi -keskustelu käydään myös tuleville esikoululaisille alkuvuoden aikana samalla kun täytetään esikouluun siirtolomake yhdessä vanhempien kanssa.

Lasten liikuntaa varhaiskasvatuksessa edistetään hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön ja työyhteisöjen työhyvinvointia edistetään.

Lisääntyneeseen lasten erityisen tuen tarpeeseen vastaamiseksi on palkattu varhaiskasvatuksen palveluohjaaja/kuraattori, joka mm. huolehtii palveluntarpeen kartoittamisesta sekä verkostopalavereiden järjestämisestä. Yhteistyötä mm. neuvolan, sosiaalitoimen, esikoulun ja eri kuntouttavien työntekijöiden kanssa on lisätty ja tieto perheistä ja lapsista kulkee tarkoituksenmukaisesti eri toimijoiden välillä aiempaa huomattavasti paremmin.

Toteutetaan päivähoiton kehittämissuunnitelmaa vuosille 2019 – 2021 resurssien puitteissa.

Perusopetus

Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistumisen takia muutetaan toiminta- ja arviointikulttuuria uusien tavoitteiden mukaisiksi.

Mobiililaitteiden ja sähköisten materiaalien käyttöä opetustoiminnassa pyritään lisäämään. Laitteiden hallintaratkaisuja tulee kehittää.

Vertaissovittelu-, kummi- ja tukioppilastoimintoja sekä Lapset puheeksi -työmallin käyttöä jatketaan. Tunnetaitoryhmien toimintaa jatketaan.

Huolehditaan henkilöstön jaksamisesta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi Taivalkoskella opiskelevien peruskoulun, lukion ja OSAOn opiskelijoille järjestetään talousarvion puitteissa mahdollisuus maksuttomaan lasketteluun ja muihin mahdollisiin liikuntamuotoihin kunnan alueella kuten esim. uintiin.

Toteutetaan koulujen kehittämissuunnitelmia vuosille 2019 – 2021.

Toisen asteen koulutus, lukio

Taivalkosken lukio on verkostoitunut, moderneja opetusmenetelmiä ja tietoliikenneyhteyksiä käyttävä sekä kansainvälisiä yhteyksiä ja toisen asteen yhteistyötä hyödyntävä oppilaitos. Se antaa opetusta sekä nuorille että aikuisille siten, että he sijoittuvat kilpailukykyisesti jatko-opintoihin ja työelämään, ovat aktiivisia kansalaisia sekä kykenevät toimimaan kansainvälisesti.

Tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia moniammatillisesti.

Lisätään sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä opetuksessa. Tämä on mahdollista, kun jatkossakin hankitaan ensimmäisen vuoden opiskelijoille henkilökohtaiset tietokoneet. Huolehditaan opiskelijoiden tietoteknisistä valmiuksista, jotta sähköiset kirjoitukset onnistuvat jatkossakin.

Jatketaan yhteistyötä pienten lukiodien verkoston ja eLukio-verkoston kanssa.

Uusien opetussuunnitelmien laatiminen alkaa syksyllä 2019.

Toteutetaan lukion kehittämissuunnitelmaa vuosille 2019 – 2021 määrärahojen puitteissa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaisvalmiuksia ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä tekemällä laaja-alaista yhteistyötä. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Opetusta suunnataan siten, että se tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti, ja muutoinkin kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä aliedustettujen ryhmien kuten esimerkiksi maahanmuuttajien, vammaisten, opinnollista kuntoutusta tarvitsevien ja ikääntyvien osallisuuden lisäämistä ja opetuksen saavutettavuutta haja-asutusalueella. Opetus pyritään säilyttämään monipuolisena ja uudistuvana, vaikka kustannusten nousun ja määrärahan pienentymisen vuoksi opetusta voidaan joutua vähentämään.

Kansalaisopisto tekee joustavaa yhteistoimintaa muun muassa opetustoimen ja kulttuuritoimen sekä kirjastotoimen kanssa. Kansalaisopisto tekee edelleen kiinteää alueellista yhteistyötä Posion, Kuusamon, Pudasjärven ja Ranuan kansalaisopistojen sekä Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistojen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan muiden kansalaisopistojen kanssa kansalaisopiston ja sen henkilöstön kehittämiseksi.

Opiston kursseja markkinoidaan aktiivisesti eri tilaisuuksissa ja sosiaalisessa mediassa sekä opettajia kannustetaan markkinoimaan omia kurssejaan. Tiedotusvälineisiin pidetään aktiivisesti yhteyttä.

Kansalaisopisto osallistuu kehittämishankkeisiin ja toteutetaan kansalaisopiston kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021 resurssien puitteissa.

Kirjastotoimi

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

Taivalkosken kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana yksilön elämää rikastuttavalla tavalla. Kirjaston toiminnan tavoitteena on parantaa kuntalaisten hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä.

Kirjaston toiminnassa painotetaan lasten- ja nuorten kirjastotyötä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä mm. jatkamalla kirjaston kehittämistä kulttuuriseksi kohtauspaikaksi. Lasten- ja nuortenkirjastotyön tavoitteena on tuottaa lukuintoa ja tarinallisia elämyksiä. Hutun koulun kirjastopalvelut turvataan vaihtuvilla kokoelmilla.

Kirjasto on ollut OUTI-kirjastokimpassa (15 Pohjois-Pohjanmaan kirjastoa) ja uudessa Koha-kirjastojärjestelmässä vuodesta 2016 lähtien. OUTI-kirjastokimpassa on kirjaston asiakkaiden käytössä koko kimpan laaja kirja- ja lehtiaineisto. Kokoelmaa ja palveluita kehitetään yhteistyössä koko alueen kanssa, jolloin siitä saadaan mahdollisimman hyvin asiakkaita ja heidän tiedontarpeitaan palveleva kokonaisuus. Tällöin myös Taivalkosken kirjaston kokoelmaa voidaan kohdentaa entistä paremmin oman kunnan asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi. Kokoelmien kehittämisessä otetaan huomioon sähköisten aineistojen tarjoaminen.

Tiivistä yhteistyötä Pääatalo-keskuksen muiden toimijoiden kanssa jatketaan Pääatalo-keskuksen toiminnan kehittämiseksi ja kulttuuritilaisuuksien järjestämiseksi. Yhteistyötä koulujen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa jatketaan ja pyritään tukemaan lasten ja nuorten lukutaitoa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Yhteistyössä eri järjestöjen ja toimintaryhmien kanssa pyritään kehittämään eri asiakasryhmien kuten esimerkiksi senioreiden ja maahanmuuttajien palveluja.

Resurssien puitteissa osallistutaan kirjaston kehittämistä ja lukuharrastusta sekä mediakasvatusta tukeviin hankkeisiin ja toteutetaan kirjaston kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021.

Kulttuuritoimi

Kulttuuripalvelut edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä asukkaiden hyvinvointia, viikastuttavat kyläkuvaa ja näin edistävät Taivalkosken matkailun kehittymistä ja Taivalkosken kunnan positiivisen imagon luomista ja yleensäkin kunnan elinvoimaa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle, kokemiselle ja jakamiselle.

Pääatalo-keskuksen toimijat, kulttuuritoimi, kansalaisopisto, kirjasto ja Pääatalo-instituutti, joilla kaikilla on oma roolinsa, toimivat joustavasti yhteisen toiminta-ajatuksen pohjalta, tavoitteena monipuolinen pohjoinen kirjoittajakoulutus- ja kulttuurikeskus.

Kulttuuritoimi vastaa kahden suurimman vuosittain järjestettävän kulttuuritapahtuman, Pääataloviikon ja Naperoviikon ohjelman koordinoinnista sekä kokonaistoteutuksesta. Pääataloviikon ja Naperonviikon ohjelmisto pyritään pitämään monipuolisena ja korkeatasoisena. Kulttuuritoimen ohjelmistossa otetaan huomioon Kalle Pääatalon syntymästä 100 vuotta -juhlavuosi ja Taivalkosken kunnan 140 -juhlavuosi. Muutoin juhla- ja kulttuuritapahtumat järjestetään eri tahojen toimesta siihen erikseen laaditun suunnitelman ja määrärahan puitteissa. Tämän lisäksi kulttuuritoimi tuottaa muita monipuolisia ja korkeatasoisia kulttuuritapahtumia ja -palveluja sekä Pääatalo-keskuksen sisältöjä.

Kulttuuritoimen työpanosta suunnataan edelleen myös kotiseututyöhön kuten mm. kenttäradan historian esille tuomiseen ja museotoimintaan, alueelliseen ja kansainväliseen kulttuuriyhteistyöhön. Ystävyyskuntien kanssa pyritään järjestämään kulttuuri- ja taiteilijavaihtoa.

Haetaan kulttuuripalveluille edelleen aktiivisesti uusia sisältöjä, näkyvyyttä ja yhteistyökumppaneita sekä rahoitusta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Suunnitellaan kulttuuri- ja liikuntamatkailupaketteja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Medianäkyvyyttä pyritään edelleen lisäämään. Markkinoinnin pääpaino on sähköisessä viestinnässä ja sosiaalisessa mediassa, mutta myös tiedotuksesta sähköisten välineiden ulkopuolella oleville huolehditaan. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen varataan lisää henkilöresursseja talousarvion puitteissa ja käytetään tarvittaessa ostopalveluja.

Ostetaan edelleen musiikkiopistopalveluja Kuusamon kaupungilta resurssien puitteissa. Kulttuuripalvelut on mukana Oulun läänin alueteatteritoiminnassa ja Konsertti joka kouluun -toiminnassa.

Kulttuuripalveluita ja sanataiteen opetusta pyritään edelleen ostamaan Päätalo-instituutilta erillisellä kulttuurin yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksella. Päätalo-instituutin kehittämiseen varataan 31.000 euron avustusmääräraha.

Toteutetaan kulttuurin kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021 resurssien puitteissa.

Vapaa-aikatoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tukee lasten ja nuorten kasvua sekä osallisuutta. Tätä työtä tehdään tarjoamalla mielekkäitä ajanviettopaikoja ja mahdollisuuksia keskusteluun luotettavan aikuisen kanssa sekä antamalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorten asioihin kunnassamme. Lähtökohdiana on siten kaikkien taivalkoskelaisten lasten ja nuorten omien toiveiden huomioonottaminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä heidän osallistaminen näihin toimintoihin. Näin pyritään tukemaan nuorten valmiuksia vastuunottoon ja tulevaisuuden rakentamiseen sekä ehkäisemään syrjäytymistä.

Nuorisotoimessa noudatetaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Nuoria aktivoidaan edelleen mukaan yhteistyöhön nuorisotoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuorisotyön toimintaympäristöjä ja -muotoja uudistetaan. Nuorisotyötä pyritään edelleen entistä enemmän viemään sinne missä nuoret kulloinkin liikkuvat. Nuorisotiloja pyritään kehittämään nuorten kokoontumis- ja vapaa-ajanviettopaikkana ja nuorten omien tapahtumien järjestämistilana. Sähköisissä viestimissä tehtävää nuorisotyötä kehitetään ja nuoria pyritään tavoittamaan myös henkilökohtaisella viestinnällä. Nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan ja kunnan päätöksentekoprosessia tehdään tutuksi. Sivukyliä nuorisotoimintaa jatketaan. Kansainvälistä nuorten leiritoimintaa jatketaan tällä kertaa Taivalkoskella järjestettävällä kansainvälisellä leirillä, mikäli siihen saadaan riittävä lisärahoitus esimerkiksi ystävyyskuntatoimintaan varatusta määrärahasta tai muusta ulkopuolisesta rahoituksesta. Nuorten palveluverkosto toimii moniammatillisena tukena nuorten asioissa.

Etsivän nuorisotyön työmuotoja kehitetään. Järjestetään tarvittaessa mm. ryhmätoimintaa ja luontoa sekä muuta ympäristöä hyödynnetään ohjausprosessissa. Etsivä nuorisotyö jalkautuu yhä enemmän sinne, missä nuoret liikkuvat. Yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kesken edelleen tiivistetään. Nuorten palveluista tiedottamista kehitetään ja yhteydenottokynnystä pyritään madaltamaan myös sähköisten viestimien avulla. Nuorten palveluita pyritään koordinoimaan, jotta ne olisivat helposti nuorten saatavilla.

Talousarviossa varataan määräraha nuorten opiskelijoiden kannustinrahaa varten. Kannustinrahan jakamisesta päättää sivistyslautakunta.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi tukee toiminnallaan Taivalkosken liikuntapalvelutarjontaa. Liikuntatoimi tuottaa itse palveluja, sekä tukee muita kyseisten palvelujen tarjoajia. Tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen liikuntatarjonta, joka on mahdollisimman monen tavoitettavissa. Liikuntatoimi tukee omalla erityisosaamisellaan myös Taivalkosken matkailua, matkailualan toimijoita sekä liikuntamatkailuun liittyvän infran kehittämistä.

Liikuntatoimessa kehitetään edelleen melontakeskuksen, Taivalvaaran hiihtokeskuksen, kiipeily- ja frisbeegolfradan sekä seikkailupuiston toimintaa siten, että toiminnolla tuetaan sekä kuntalaisten omaa liikkumista että matkailua. Taivalvaaran olosuhteita ja palveluita kehitetään edelleen tukemaan myös harjoittelu- ja kilpailutoimintaa. Hiihtokeskuksen toiminta on edelleen yrittäjävetoista. Talousarviossa ei ole varauduttu hiihtokeskuksen toiminnan järjestämiseen kunnan omana työnä. Taivalvaaraa hyödynnetään myös kesätoiminnassa kuten esimerkiksi frisbeegolfissa ja kiipeilyssä. Markkinointia tehostetaan edelleen. Kulttuuritoimen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä suunnitellaan liikunta- ja kulttuurimatkailupaketteja.

Liikuntatoimessa paneudutaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti erityisesti lasten ja nuorten liikuntaan sekä yleisesti terveysliikuntaan. Pyritään aloittamaan henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Liikuntatoimi on mukana omalla asiantuntemuksellaan yhteistyökumppanina erilaisten kilpailujen järjestämisessä ja koulujen toiminnassa. Hankkeisiin osallistutaan resurssien puitteissa. Liikuntatoimessa pyritään tekemään alueellista yhteistyötä.

Liikunnan, kulttuurin, yhdistysten ja muiden tapahtumien järjestäjien sekä matkailuyritysten toiminnan koordinointiin pyritään varaamaan henkilöresurssia. Vetovoimaisia uusia tapahtumia pyritään saamaan paikkakunnalle ja avustetaan järjestelyissä henkilöresurssien puitteissa. Järjestetään mm. yhdistetty Uuden Vuoden ja Taivalkosken kunta 140 -juhlatapahtuma juhluvuoden aluksi sekä Koski Palaa -tapahtuma.

Vapaa-aikatoimessa toteutetaan kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021 resurssien puitteissa.

Työllistämisyksikkö

Työllistämisyksikössä hoidetaan palkkatuella työllistäminen kuntaorganisaatioon ja nuorten työpajatoiminta. Toiminnan tavoitteena on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisy työllistämisen sekä koulutukseen ja kulloinkin tarvittaviin palveluihin ja työhön ohjauksen avulla siten, että he voivat myöhemmin työllistyä avoimilla työmarkkinoilla tai muutoin voivat olla aktiivisesti osallisina yhteiskunnan toiminnassa.

Työllistämisyksikössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisten vuosien aikana. Säädökset, tukien määrät ja toimintatavat ovat olleet jatkuvassa muutoksessa. Työsäoloehto (työttömyyden katkeaminen) on myös lainsäädännön muutoksesta johtuen pidentynyt kuudesta kuukaudesta kahdeksaksi kuukaudeksi muiden kuin velvoitetyöllistettyjen osalta (yli 60-vuotiaat). Myös kunnan maksettaviksi tulevien työmarkkinatuen saajien joukko on laajentunut ja kunnan prosentuaalinen osuus työmarkkinatuesta

on kasvanut. Näin ollen työllistäminen on tärkeää, jotta kunnan maksettavaksi tuleva työmarkkinatuki ei merkittävästi kasvaisi eikä yhä useampi syrjäydy pysyvästi avoimilta työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta. Tämän vuoksi talousarvion puitteissa henkilöitä pyritään työllistämään mahdollisimman paljon ja työllistettyjen työjaksoja pyritään tarvittaessa jatkamaan sekä tukemaan työkokeilumahdollisuuksien järjestämistä kunnan yksiköihin. Erityisesti nuorten työllistämistä ja palveluohjauksesta pyritään huolehtimaan. Työntantajille maksettavaa tukea työllistämiseen jatketaan edelleen. Työllistämisyksikössä toimitaan nettomäärärahan puitteissa.

Työpajatoiminnassa painotetaan nuorten elämänhallintataitoja ja urasuunnittelua sekä nuorten hyvinvoinnin lisäämistä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Kiinteää yhteistyötä työvoimaviranomaisten sekä sosiaali- ja terveystoimen ja etsivän nuorisotyön kanssa jatketaan. Selvitetään ja varaudutaan mahdollisen sote-/maakuntauudistuksen yhteydessä tapahtuviin muutoksiin. Avustetaan kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti Voimistelu- ja Urheiluseura Taivalkosken Kuohu ry:n Taival Työhön -hanketta ja työllistämistä yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.

Toteutetaan kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021 resurssien puitteissa.

Ruokahuolto

Ruokahuollon tehtävänä on tuottaa ateriapalvelut kaikille kunnan laitoksille ja sosiaalihuollon (vanhukset, vammaiset) asiakkaille sekä mahdollisesti ammattioppilaitoksen oppilaille.

Pyritään jatkamaan syyslukukaudella 2017 aloitettua koululaisten välipalatarjoilua.

Laadullista kehittämistä jatketaan. Kehittämistoimia tehdään resurssien puitteissa kuitenkin siten, ettei niillä toimilla ole asiakashintoja merkittävästi nostavaa vaikutusta. Työvoimaa käytetään joustavasti eri keittiöillä ja tarvittaessa käytetään ostopalveluja.

Yhteistyökokouksia ruokahuollon sekä sosiaali- ja terveystoimen vastuhenkilöiden kesken jatketaan. Henkilöstön työssä jaksamista edistetään. Ikääntyviä ja työrajoitteisia työntekijöitä tuetaan tarvittaessa esimerkiksi työjärjestelyillä ja ergonomisilla ratkaisuilla. Laaditaan suunnitelma ruokahuollon järjestämisestä mahdollisen sote-/maakuntauudistuksen toteutuessa. Ruokahuollon kehittämissuunnitelmaa vv. 2019 – 2021 toteutetaan resurssien puitteissa.

Sitovat tavoitteet

Tavoite 2021	Tavoite 2019	Mittari/arviointi
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	<p>Järjestetään ohjattua nuorten ja muiden kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevaa nuoris- ja liikuntatoimintaa.</p> <p>Kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana.</p> <p>Järjestetään kansalaisopistos- sa monipuolista kuntalaisten hyvinvointia lisäävää koulutusta.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ohjaus- resurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen.</p> <p>Uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja päivitysten määrä.</p>	<p>Nuorisotiloilla käynnit/vuosi Nuorisotilojen aukiolopv/vuosi Uimahallikäynnit ilman uimaopetusta kertaa/vuosi. 6.luokan oppilaista osaa uida % Sivukylillä nuorisotoimintaa kertaa/vuosi. Kerhotoimintaa sivukylillä kertaa/vuosi.</p> <p>Lainausten määrä Käyntien määrä kirjastossa</p> <p>Kansalaisopiston opetustuntien määrä vuodessa. Opiskelijamäärä kansalaisopistossa (kerran laskettuna). Asiakastytyväisyysindeksi Uusia opiskelijoita % Uusia kursseja %</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>% :lle varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrästä.</p>
Nuorten syrjäytymisen vähentäminen	<p>Nuorten aktivointi</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä</p> <p>Kaikki peruskoululaiset saavat päättötodistuksen ja mahdollisimman moni jatko-opiskelupaikan.</p> <p>Työmarkkinatuella olevien määrän kasvun estäminen.</p>	<p>Nuorisovaltuuston ja nuorten toimintaryhmien järjestämien tapahtumien määrä/vuosi.</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Päättötodistuksen peruskoulusta saaneet %. Jatko-opintopaikan saamatta jääneet %.</p> <p>Henkilömäärä vuoden lopussa</p>

<p>Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi</p>	<p>Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut.</p> <p>Kunta ostaa Pääatalo-instituutilta kulttuuripalveluita.</p>	<p>Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä yhteensä. Erikseen Pääatalo-viikon tapahtumiin osallistuneet. Paikalliset hankkeet/vuosi kpl Yhteistyöhankkeet kpl Pääatalo-keskuksen kävijämäärä (sis. taidenäyttelyt) henk./vuosi.</p> <p>Kunta tekee Pääatalo-instituutin kanssa yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksen. Kyllä/ei</p>
<p>Kilpailukykyinen ja houkutteleva lukio</p>	<p>Säilytetään laaja kurssitarjonta käyttäen apuna myös eLukiota ja toimitaan joustavasti aktiiviharrastuksen (esim. urheilu) hyväksymisessä soveltaviksi kursseiksi.</p> <p>Opetus säilytetään korkeatasoisena.</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Ylioppilaskirjoitusten tulokset keskiarvo keväällä. Opiskelijoiden sijoittuminen jatkokoulutukseen % keväällä kirjoittaneista. Keskeyttäneet (ilman uutta opiskelupaikkaa jääneet) %.</p>
<p>Yhteisöllisyyden kehittäminen</p>	<p>Koordinaattoritoiminta, jolla kehitetään yhdistysten yms. tapahtumien järjestämistä ja markkinointia.</p> <p>Tapahtumien järjestäminen ja järjestämisen tukeminen.</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p>

Keskeiset toimenpiteet

Sivistyspalvelujen toiminta pyritään säilyttämään niukentuvista resursseista huolimatta laadukkaana ja monipuolisena luovilla ratkaisuilla ja etsimällä uusia toimintatapoja ja yhteistyökumppaneita sekä käyttämällä tarvittaessa ostopalveluja. Henkilöstössä pyritään säilyttämään kehittävä ja innostunut työote huolehtimalla työhyvinvoinnista esimerkiksi kehityskeskusteluihin ja säännöllisiin kokouksiin sekä mahdollistamalla tarpeellinen ajankohtainen koulutus ja virkistäytyminen. Omaehtoiseen koulutukseen kannustetaan. Keskeisenä toimintatapana on kaikissa yksiköissä ennalta ehkäisevä toimintakulttuuri ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Tietotekniikan ja sähköisten välineiden käyttöä kehitetään lähtökohtana todelliset tarpeet ja hyödyt. Sähköisten ylioppilaskirjoitusten hyvästä laiteympäristöstä ja siinä tarvittavasta sekä opettajien että opiskelijoiden tietotekniikkaosaamisesta huolehditaan. Varhaiskasvatuksessa suunnataan ohjausresurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen ja uusien varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien jalkauttamiseen. Nuorten palveluja pyritään koordinoimaan siten, että ne olisivat mahdollisimman hyvin nuorten saavutettavissa. Valmistaudutaan suunnittelulla sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin mm. ruokahuollossa sekä työllistämisessä ja nuorten työpajatoiminnassa. Kaikissa yksiköissä noudatetaan valtuuston hyväksymien kuntastrategian linjausten mukaisia kehittämissuunnitelmia vv. 2019 – 2021.

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	1 067 128	909 660	968 430	968	526
TOIMINTAKULUT	-9 014 123	-9 104 660	-9 078 430	-9 105	-8 685
TOIMINTAKATE	-7 946 995	-8 195 000	-8 110 000	-8 136	-8 158
Poistot ja arvonalentumiset	-59 654	-73 538	-77 127	-39	-38
LASKENNALLISET ERÄT	-217 012				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 223 661	-8 268 538	-8 187 127	-8 175	-8 196
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	587 608	591 000	626 480	626	388
TOIMINTAKULUT	-1 136 593	-1 134 565	-1 153 040	-1 153	-1 113
TOIMINTAKATE	-548 985	-543 565	-526 560	-526	-725

3.2.7. Tekninen lautakunta

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Lautakunnan alaista toimintaa:

- kunnan kiinteistöjen ylläpito
- kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- toimitilapalvelut: kiinteistöhoitopalvelut ja toiminnan kehittäminen (huomioidaan konsernikiinteistöt)
- kaukolämpölaitostoiminta: kunnan jakeluverkosto ja varalämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa
- taajaman vesi- ja viemärlaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen
- jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen
- kaavateiden ja yksityisteiden hoito (yksityistiet hoitosopimuksin)
- kunnan asuntoviranomaisasiat
- puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito
- maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut
- liikuntapaikat ja reitistöt (mm. hiihtokeskus, melontakeskus, vaellusreitit)
- väestönsuojelun osatehtävät (valmiussuunnittelu/varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin) ja palo- ja pelastustoiminnan rahoitus
- kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus
- konsernitehtävät: toimintasektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja
- mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankkeissa

Lautakunta toimii myös rakennusvalvontaviranomaisena:

(Rakennusvalvontaviranomainen hoitaa eri laeissa kunnalle tai sen toimielimille määrätty rakennusvalvontaan liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus- ja maankäyttö-lainsäädännön vaatimat palvelut)

- valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään,
- huolehtii kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta,
- ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu (ml. maa-ainesten ottamistoiminta) toteutetaan ostopalveluna Kuusamosta.

Tekninen toimiala tuottaa merkittävässä määrin kunnan sisäisiä tukipalveluja toisten hallintokuntien käyttöön esimerkkinä kiinteistöhoito, joka sitoo toimialan henkilöstöresursseista yli puolet. Toisena selkeänä palvelukokonaisuutena ovat liikelaitostyyppiset palvelut (lämpö, vesi, jätehuolto), joiden kustannukset kokonaisuudessaan kateetaan asiakasmaksuin. Kolmantena kokonaisuutena ovat pääosin verorahoituksella tuotetut/ostetut palvelut kuten kaavoitus, palo/pelastus, tienpito, puistot, yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt.

Toimintaympäristön muutokset

Teknisten palveluiden toimintaympäristön muutoksina ennakoidaan edelleen kunnan väkimäärän hienoista pienenemistä. Digitalisaation voimakasta etenemistä myös teknisten kuntapalveluiden osalta. Henkilöstön vaihtuvuus on voimakasta korkeasta ikärakenteesta johtuen. Maakuntahallinnon uudistukset sote-ratkaisuineen heijastuvat myös teknisen toimen järjestämiin tukipalveluihin ja soten kiinteistömassaan. Lisäksi mahdollisia toimintaympäristön muutoksia aiheuttavat kunnan myymien palveluiden yhtiöittämistarkastelut. Uudet maakunnalliset järjestelyt on aikataulutettu otettavaksi käyttöön 1.1.2021.

Kunnan teknistä toimialaa on kehitetty pitkäjänteisesti palvelukeskus -ajatuksella. Kuntasuunnitelmaan kirjatut toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat strategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan kehittämisen, kustannusten toimintayksikkölähtöisellä kohdentamisella ja seurannalla on kyetty ja pystytään palvelutuotanto sopeuttamaan kysyntään ja resursseihin. Tärkeää on myös ennakoida sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset.

Kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien alueelle. Taivalkosken kunta on kuitenkin omarahoitteisestikin melko hyvin pystynyt hoitamaan investointitarpeet ja varsinkin kunnallisten laitosten osalta on huolehdittu, että korjausvelkaa ei syntyisi. Kunta on ottanut myös merkittävää vastuuta alempiasteisen tieverkon ylläpidon rahoituksesta.

EU-rahoitusta on saatu lähinnä yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin.

Toimialan henkilöstön ikärakenne on suppea ja keski-ikä korkea. Eläköityminen ei tapahdu kaavamaisesti laskettujen eläkkeelle siirtymisaikojen puitteissa vaan usein erilaisina ”ennenaikaisina” eläkkeelle siirtymisinä. Keski-ikä nousemalla erilaiset työperäiset sairaudet ovat lisääntymään päin. Henkilöstöpolitiikka on entistä suurempi haaste henkilöstön edelleen ikääntyessä. Toimialalla on edelleen suoritettava ennakkoivaa ja joustavaa rekrytointia ja käytännön työhyvinvointitoimenpiteitä työvoimaresurssin turvaamiseksi.

Rakennusvalvonnalle on säädetty tehtäväksi valvoa kotitalouksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista verohallinnolle rakennustyössä käytetyistä työntekijöistä ja urakoitsijoista. Ilmoitusvelvollisuus koskee 1.7.2014 jälkeen tehtäviä luvanvaraisen rakennustyön käyttöönotto- tai loppukatselmuksia.

Rakennuslupien sähköinen asiointi (Lupapiste.fi) on otettu kunnassa käyttöön maaliskuussa 2016. Lupapiste on sähköinen asiointipalvelu, jossa kansalaiset, yritykset ja yhteisöt hoitavat lupa- ja ilmoitusasiansa vuorovaikutuksessa viranomaisten ja muiden osapuolten kanssa. Lupapiste koostuu neuvontapalvelusta ja hakemuspalvelusta.

Asetus haja-asutusalueiden jätevesien käsittelystä tuli voimaan vuoden 2004 alusta (ja sen muutos 2017) ja vanhat jätevesijärjestelmät tulee saattaa asetuksen mukaiseksi pohjavesi- ja rantavesialueella 31.10.2019 mennessä. Uudisrakentamista ja merkittäviä peruskorjauksia asetus on koskenut heti sen voimaan tultua.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellista yhteistyötä koskevat päätökset tehtiin Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kunnissa ja valvontayksikkö aloitti vuoden 2011 alusta Kuusamossa. Viranomaistehtävien hoito siirtyi uudelle yksikölle.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Tuotteiden hintaan kohdennetaan kaikki kustannusten osatekijät tariffilaskennassa. Lisäksi tariffeissa otetaan huomioon laitosten investointitarpeet, joten laitosten investointiohjelmat katetaan kuluttajamaksuista, eivätkä laitokset näin ollen rasita kunnan taloutta. Liikelaitosten osalta yksi suunnittelukauden painopiste on valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin.

Seuraava merkittävä kehityskohde on taajaman varavedenottamohanke.

Kaukolämmön markkina-asema on ollut viime vuosina erittäin hyvä. Kunnassa on 90-luvulta saakka tehty vuosittain lämpöverkoston saneeraustöitä ja pääosa runkolinjoista ja osa talolinjoista on uudistettu eli niin sanottua ”korjausvelkaa” ei ole. Varautumisen osalta linjaston varrella oleva LK1 (6 MW) on varmistettu 2013 omalla sähkögeneraattorilla ja Taivalkosken Voima Oy on rakentanut vuoden 2017 aikana generaattorilla toimivaa varautumistehoa myös teollisuusalueen päävoimalaan.

Kunnan lämpölaitos tekee tiivistä yhteistyötä yhtiötetyn lämmöntuotannon (Taivalkosken Voima Oy) kanssa. Yhtiö on kasvanut ja kehittänyt toimintaansa.

Suunnittelukauden tavoite

Hyvinvoinnin edistäminen

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa.

Talous- ja omistajapolitiikka

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti.

Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstöpolitiikka seuraa aikaa.

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai os-topalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointiryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

Hallinto/Kaavoitus

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Suoritetaan tarpeelliset rekrytoinnit henkilöstön kapean/korkean ikähaitarin tilanteessa palveluiden jatkuvuuden turvaavalla tavalla.

Selvitetään/ennakoidaan tulevan sote-aluehallintoratkaisun vaikutukset toimialan palvelutuotantoon.

Liikenne- ja yleiset alueet

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Uuden 1.1.2019 voimaan astuvan yksityistielain vaikutusten jalkauttaminen.

Liikuntapaikkastrategian valmistelu yhdessä sivistyslautakunnan kanssa.

Liikelaitosmaiset palvelut:

(Vesilaitos, kaukolämpölaitos, jätehuolto, keskusvarasto ja konekeskus)

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Toimialan valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja varautuminen arjen poikkeus-tilanteisiin.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle.

Kunnan rakennukset

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista. Siirrytään sähköiseen talokirjajärjestelmään.

Rakennusvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Rakennuslupahakemukset käsitellään 1 – 5 viikkoa hakemuksen jättämisestä.

Investoinnit

Toiminnalliset tavoitteet 2019

Laaditaan tarpeelliset työohjelmat ja toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisien hankkeiden suunnittelut urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä mahdolliset hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset.

Sitovat tavoitteet

Tavoite 2021	Tavoite 2019	Mittari/arviointi
Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista.	Seurataan tilojen käyttötarvetta ja suoritetaan tarpeellista kiinteistöjalostusta. Pyritään markkinoimaan vanhemmat teollisuustilat esim. nykyisille käyttäjille.	Raportoidaan toteuma.
Osaava, motivoitunut ja muutostykyinen henkilöstö.	Suoritetaan tarpeelliset rekrytoinnit henkilöstön kapean/korkean ikähaitarin tilanteessa palveluiden jatkuvuuden turvaavalla tavalla.	Henkilöstöohjelma
Toimi- ja työskentelytilat pidetään kunnossa.	Pyritään ylläpitämään riittävä kunnossapidon taso ja hyväksyttävät olosuhteet kunnan toimi- ja työskentelytiloissa.	Arvioidaan tilanne sisäilmätyöryhmässä 2 kertaa taavuoden aikana sekä toiminnan kausiraportoinnissa.
Toimintojen lakiin perustuva yhtiöittäminen.	Valitaan yhtiötettävät kohteet ja suoritetaan yhtiöittäminen.	Raportoidaan selvityksen tulokset.

Keskeiset toimenpiteet:

- Kiinteistöomaisuus: Seurataan tilojen käyttötarvetta ja suoritetaan tarpeellista kiinteistöjalostusta. Pyritään markkinoimaan vanhemmat teollisuustilat esim. nykyisille tilojen käyttäjille.
- Henkilöstö: Suoritetaan tarpeelliset rekrytoinnit.
- Toimi- ja työskentelytilat lakiin perustuva yhtiöittäminen: Toteutetaan soveltuvin osin.
- Uuden 1.1.2019 voimaan astuvan yksityistielain vaikutukset tiekuntien ja kunnan toimintaan jalkautetaan.

Talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
TEKNINEN TOIMI					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	2 705 881	2 869 310	2 925 570	2 926	2 926
TOIMINTAKULUT	-5 101 568	-5 229 350	-5 416 910	-5 418	-5 418
TOIMINTAKATE	-2 395 687	-2 360 040	-2 491 340	-2 492	-2 492
Poistot ja arvonalentumiset	-1 528 654	-1 627 801	-1 611 391	-1 493	-1 401
LASKENNALLISET ERÄT	-121 710				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 046 051	-3 987 841	-4 102 731	-3 985	-3 893

sisäiset erät

TEKNINEN TOIMI					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	2 010 457	1 886 183	1 903 300	1 903	1 903
TOIMINTAKULUT	-578 235	-428 800	-430 440	-430	-430
TOIMINTAKATE	1 432 222	1 457 383	1 472 860	1 473	1 473

Yhteensä talous

	TP2017	TA2018 muutettu	TA2019	TS2020 1 000 €	TS2021 1 000 €
TAIVALKOSKEN KUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	5 677 578	5 599 310	5 912 480	5 898	5 456
TOIMINTAKULUT	-33 557 264	-34 075 160	-34 767 080	-34 509	-34 058
TOIMINTAKATE	-27 879 686	-28 475 850	-28 854 600	-28 610	-28 602
Poistot ja arvonalentumiset	-1 825 655	-2 000 000	-2 000 000	-1 800	-1 600
LASKENNALLISET ERÄT					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-29 705 342	-30 475 850	-30 854 600	-30 410	-30 202
sisäiset erät					
TAIVALKOSKEN KUNTA					
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT	2 600 434	2 479 183	2 532 280	2 532	2 294
TOIMINTAKULUT	-2 600 434	-2 479 183	-2 532 280	-2 532	-2 294
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0

3.3. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmissa vuoden 2018 talousarvioluvut sisältävät tehdyt muutokset.

TULOSLASKELMA	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos TS 2020	TS 2021	
Ulkoinen ja sisäinen		muutettu		%	1 000	1 000
Toimintatuotot						
Myyntituotot	3 977 288,38	3 943 800	4 039 700	2,4	4 026	3 369
Maksutuotot	1 527 740,90	1 391 190	1 554 550	11,7	1 555	1 531
Tuet ja avustukset	385 522,57	309 000	359 800	16,4	360	360
Muut toimintatuotot	2 387 460,72	2 434 503	2 490 710	2,3	2 491	2 491
Toimintatuotot	8 278 012,57	8 078 493	8 444 760	4,5	8 432	7 751
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-15 914 557,09	-16 405 225	-16 649 690	1,5	-16 297	-16 152
Palvelujen ostot	-13 189 026,88	-13 286 504	-13 503 180	1,6	-13 669	-13 370
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 247 287,29	-3 111 210	-3 192 410	2,6	-3 190	-2 972
Avustukset	-1 418 412,43	-1 417 220	-1 556 700	9,8	-1 514	-1 514
Muut toimintakulut	-2 388 414,96	-2 334 184	-2 397 380	2,7	-2 372	-2 345
Toimintakulut	-36 157 698,65	-36 554 343	-37 299 360	2,0	-37 041	-36 353
Toimintakate	-27 879 686,08	-28 475 850	-28 854 600	1,3	-28 609	-28 602
Verotulot	11 925 738,19	11 890 000	12 440 000	4,6	12 551	12 956
Valtionosuudet	18 337 569,00	17 960 000	17 920 000	-0,2	17 903	17 888
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-264,50					
Muut rahoitustuotot	147 211,93	144 000	141 000	-2,1	130	128
Korkokulut	-75 407,31	-94 000	-90 000	-4,3	-90	-90
Muut rahoituskulut	-5 762,24					
Rahoitustuotot ja -kulut	65 777,88	50 000	51 000	2,0	40	38
Vuosikate	2 449 398,99	1 424 150	1 556 400	9,3	1 885	2 280
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 825 655,47	-2 000 000	-2 000 000	0,0	-1 800	-1 600
Poistot ja arvonalentumiset	-1 825 655,47	-2 000 000	-2 000 000	0,0	-1 800	-1 600
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut	-424 437,52					
Satunnaiset tuotot ja kulut	-424 437,52					
Tilikauden tulos	199 306,00	-575 850	-443 600	-23,0	85	680
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	11 477,60	15 000	11 240	-25,1	11	11
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Varausten ja rahastojen muutokset	11 477,60	15 000	11 240	-25,1	11	11
Tilikauden ylijäämä/aliäämä	210 783,60	-560 850	-432 360	-22,9	96	691

TULOSLASKELMA	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos TS 2020	TS 2021	
Ulkoinen		muutettu		%	1 000	1 000
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 790 520,79	2 903 730	2 963 650	2,1	2 950	2 532
Maksutuotot	1 527 740,90	1 391 190	1 554 550	11,7	1 555	1 531
Tuet ja avustukset	385 522,57	309 000	359 800	16,4	360	360
Muut toimintatuotot	973 794,06	995 390	1 034 480	3,9	1 034	1 034
Toimintatuotot	5 677 578,32	5 599 310	5 912 480	5,6	5 899	5 457
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-15 914 557,09	-16 405 225	-16 649 690	1,5	-16 297	-16 152
Palvelujen ostot	-12 338 711,10	-12 512 584	-12 693 280	1,4	-12 849	-12 764
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 910 835,48	-2 845 060	-2 926 260	2,9	-2 923	-2 705
Avustukset	-1 418 412,43	-1 417 220	-1 556 700	9,8	-1 514	-1 514
Muut toimintakulut	-974 748,30	-895 071	-941 150	5,1	-925	-923
Toimintakulut	-33 557 264,40	-34 075 160	-34 767 080	2,0	-34 509	-34 058
Toimintakate	-27 879 686,08	-28 475 850	-28 854 600	1,3	-28 610	-28 601
Verotulot	11 925 738,19	11 890 000	12 440 000	4,6	12 551	12 956
Valtionosuudet	18 337 569,00	17 960 000	17 920 000	-0,2	17 903	17 888
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-264,50					
Muut rahoitustuotot	147 211,93	75 000	81 000	8,0	70	68
Korkokulut	-75 407,31	-25 000	-30 000	20,0	-30	-30
Muut rahoituskulut	-5 762,24					
Rahoitustuotot ja -kulut	65 777,88	50 000	51 000	2,0	40	38
Vuosikate	2 449 398,99	1 424 150	1 556 400	9,3	1 884	2 281
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 825 655,47	-2 000 000	-2 000 000	0,0	-1 800	-1 600
Poistot ja arvonalentumiset	-1 825 655,47	-2 000 000	-2 000 000	0,0	-1 800	-1 600
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut	-424 437,52					
Satunnaiset tuotot ja kulut	-424 437,52					
Tilikauden tulos	199 306,00	-575 850	-443 600	-23,0	84	681
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	11 477,60	15 000	11 240	-25,1	11	11
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Varausten ja rahastojen muutokset	11 477,60	15 000	11 240	-25,1	11	11
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	210 783,60	-560 850	-432 360	-22,9	95	692
Tunnusluvut						
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17	16	17		17	16
Vuosikate/Poistot, %	134	71	78		105	143
Kertynyt yli/-alijäämä/asukas	2835	2842	2535		2455	2448
Vuosikate, €/asukas	604	353	393		481	590
Asukasmäärä	4058	4030	3960		3915	3865

Tunnusluvut

Toimintatulot % toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatulot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että kunnan tulee kyetä rahoittamaan vuosikatteella keskimääräiset poistonalaisten tuotantovälineiden investoinnit.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista = $100 \times \text{vuosikate} / \text{keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno}$

Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno määräytyy talousarvion laadintavuotta edeltävän tilipäättösvuoden, kuluvan talousarviovuoden ja laadittavan talousarvion ja suunnitelman poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärästä. Omahankintameno on investoinnin hankintameno ja siihen saadun rahoitusosuuden erotus.

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa heikompi.

Vuosikate euroa/asukas = $\text{tuloslaskelman vuosikate} / \text{asukasmäärä}$

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, kertynyt yli-/alijäämä/asukas

Kertyneeseen yli-/alijäämään tiivistyy kunnan koko tulohistoria. Jakamalla se asukasmäärällä saadaan vertailukelpoinen tunnusluku saman kokoluokan kuntien väliseen vertailuun. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas.

3.4. INVESTOINTIOSA

Hankkeen nimi					Ulkopuolinen rahoitus			
	2 019	2 020	2 021	Käyttö yhteensä	Avustus 2 019	2 020 2 021	Laina 2 019	2 020 2 021
TALONRAKENNUS								
Sosiaali- ja terveystoimi								
Terveyskeskuksen peruskorjaus: pihat, seinät ,kellarik.	180	20	300	500				
Muut sosiaali- ja terveystoimen kohteet								
Henkilökunnan asuntola tk, sosiaalisto, tuikka, sinkello	30	30	50	110				
Katajan saneerausta	20	30	30	80				
Muut sosiaali- ja terveystoimen kohteet yhteensä	50	60	80	190				
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	230	80	380	690				
Sivistystoimi								
Muut sivistystoimen kohteet								
Ruokahuollon kalusteet (jäähdytyskaappi)	10		20	30				
Yläkoulun remontti (hallinto-osa)	40	300	400	740				
Alakoulun saneeraus (vanha osa 2.vaihe)	800	50		850				
Vekkuilin katos	10			10				
Muut sivistystoimen kohteet yhteensä	860	350	420	1 630				
Sivistystoimi yhteensä	860	350	420	1 630				
Kiinteistöt								
Ammattikoulun tilojen saneerausta vesikatto ja ilmanvaihto ym.	200	100	100	400				
B-talon saneeraustöitä	10	10	10	30				
Kiinteistöjen energiataloustoimenpiteet	50	50	50	150				
Keskusvaraston saneerausta	20	50	50	130				
Metsäoppilaitoksen rivitalot/vesikatkojen saneeraus		100		100				
Paloaseman rakentaminen	1 800				180			
Teollisuushallit saneeraus	20	40	50	110				
Kiinteistöt yhteensä	2 100	350	260	2 680				
Muut kohteet								
OSEKK:lle vuokratut kiinteistöt/investoinnit	60	100	80	240				
Muut kohteet yhteensä	60	100	80	240				
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ	3 250	880	1 140	5 270	180			
Netto	3 070	880	1 140	5 090				

Hankkeen nimi					Ulkopuolinen rahoitus			
	2 019	2 020	2 021	Käyttö yhteensä	Avustus 2 019	2 020 2 021	Laina 2 019	2 020 2 021
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET								
Liikenneväylät								
Suunnittelu	10	10	10	30				
Rakentaminen ja päällystäminen	110	150	170	430				
Tievalaistus	60	60	60	180				
Maapohjakorvaukset/toimitukset	10	10	10	30				
Opastus ja viitoitus	10	10	10	30				
Liikenneväylät yhteensä	200	240	260	700				
Puistot ja yleiset alueet								
Matonpesupaikan rakentaminen		40		40				
Koirapuisto		30		30				
Taajaman ympäristöprojekti	20	20	20	60				
Leikkikentät/kalusteiden uusimista	10	10	10	30				
Puistot ja yleiset alueet yhteensä	30	100	30	160				
Urheilu-, liikunta- ja virkistyspaikat								
Rullahiitorata, ampumahiihtostadion	20			20				
Muut urheilu-, liikunta- ja virkistyspaikat								
Hyppyrinmäen saneeraus (sertifikaattia varten)	100			100				
Ison mäen ja hissiladun muovittaminen (liikuntapaikkastrategia)			300	300				
Taivalvaaran rinnevalojen uusinta	75			75				
Taivalvaaran liikuntapuiston kehittäminen(kuntoportaat,ulkokuntosali y.m.)	40	10	10	60				
Jääkiekkokaukalon kattaminen (liikuntapaikkastrategia)		500		500				
Urheilukentän/jääkiekkokaukalon puku- ja w c-tilat (liikuntapaikkastrategia)	30	250		280				
Muut urheilu-, liikunta- ja virkistyspaikat yhteensä	245	760	310	1 315				
Urheilu-, liikunta- ja virkistyspaikat yhteensä	265	760	310	1 335				
Satamat ja laiturit								
Huoltorakennuksen kunnostus/vesikatto	40	10	40	90				
Satamat ja laiturit yhteensä	40	10	40	90				
Valokuituverkot								
Verkon rakentamista								
Valokuituverkot yhteensä								
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	535	1 110	640	2 285				
Netto	535	1 110	640	2 285				

Hankkeen nimi					Ulkopuolinen rahoitus			
	2 019	2 020	2 021	Käyttö yhteensä	Avustus 2 019	2 020 2 021	Laina 2 019	2 020 2 021
LIIKELAITOKSET								
Kaukolämpölaitos								
Verkon saneeraus/uudet liittäjät	240	150	200	590				
Kaukolämpölaitos yhteensä	240	150	200	590				
Vesihuoltolaitos								
Suunnittelu, verkosto ja laitokset, puhdistamon jatkolupa	10	10	10	30				
Puhdistamon jälkivalutuskenttä, lammikot ja talohaarat ym.	10	10	10	30				
Vesihuollon rakentaminen ja saneeraus	70	70	70	210				
Pitkänlamminkankaan varavedenottamo, 1. vaihe	30	100	500	630		100		
Vesihuoltolaitos yhteensä	120	190	590	900		100		
Jätehuolto								
Jäteaseman investoinnit, jätelavat	20			20				
Jätehuolto yhteensä	20			20				
LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ	380	340	790	1 510		100		
Netto	380	340	690	1 410				
INVESTOINNIT ILMAN IRTAIMISTO-								
HANKINTOJA YHTEENSÄ BRUTTO	4 165	2 330	2 570	9 065	180	100		
netto	3 985	2 330	2 470	8 785				

Hankkeen nimi					Ulkopuolinen rahoitus			
	2 019	2 020	2 021	Käyttö yhteensä	Avustus 2 019	2 020 2 021	Laina 2 019	2 020 2 021
IRTAIMISTON HANKINTA + PITKÄVAIKUTTEISET								
MENOT								
Kunnanhallitus								
Kunnanhallitus yhteensä								
Sivistyslautakunta								
Kalustehankinnat (älytaulut, kalusteet, mobiili ym.)	60			60				
Hutun koulu (esiopetusluokan kalustustusta ja pihakalusteiden uusimista)	11			11				
Kirjaston kalusteet ja valaistus	30			30				
Vapaa-aikatoimi (suunnistuksen sm ja kumparelaskun Eurooppa cup)	15	10	10	35				
Kiipeilytelineet	10							
Nuorisotoimen kalusteet	10			10				
Sivistyslautakunta yhteensä	136	10	10	156				
Sosiaali- ja terveyslautakunta								
kalustaminen: kuntolulaite ja lääkeautomaatti	20			20				
(ICT) sis. mm. Sosiaalipalveluiden siirtymisen Kanta palveluihin, RAISoft ja terveystietojärjestelmien kustannukset	115			115				
Sosiaali- ja terveyslautakunta yhteensä	135			135				
Tekninen lautakunta								
Työkoneen uusiminen	300			300				
Kaluston uusiminen		10	10	20				
Tekninen lautakunta yhteensä	300	10	10	320				
Irtaimiston hankinta yhteensä	571	20	20	611				
Pitkävaikutteiset menot								
Muut pitkävaikutteiset menot								
Yksityisten perusparannukset,	100	100	100	300				
Reitistöt	10	10	10					
Kalaportaat	53			53				
Kunnan vesihuollon kehittäminen, mm. osuuskuntien valm.suunnitelmat	10	10		20				
Kallioniemen ponttoni	20							
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	193	120	110	423				
IRTAIMISTON HANKINTA + PITKÄVAIKUTTEISET	764	140	130	1 560				
MENOT YHTEENSÄ								
Netto	764	140	130	1 560				
Brutto	4 929	2 470	2 700	10 099	180	100		
NETTO	4 749	2 470	2 600	9 819				

Investointiosassa valtuuston nähdn sitovat erät on osoitettu vaaleansinisellä värillä.

3.5. RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA	TP2017	TA2018 muutettu	TA 2019	Muutos %	2020 1000 eur	2021 000 eur
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 449 398,99	1 724 150	1 556 400	-9,7	1 884	2 281
Satunnaiset erät	-424 437,52					
Tulorahoituksen korjauserät						
Muut korjauserät	-10 836,23					
Tulorahoituksen korjauserät	-10 836,23					
Toiminnan rahavirta	2 014 125,24	1 724 150	1 556 400	-9,7	1 884	2 281
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-4 029 943,06	-3 722 500	-4 929 000	32,4	-2 470	-2 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	320 535,13	200 000	180 000			100
Pysyvien vastaavien luovutustulot						
Investointien rahavirta	-3 709 407,93	-3 522 500	-4 749 000	34,8	-2 470	-2 600
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 695 282,69	-1 798 350	-3 192 600	77,5	-586	-319
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset						
Antolainasaamisten vähennykset	336,38					
Antolainauksen muutokset	336,38					
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 500 000	3 500 000	40,0	1 000	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-514 169,00	-566 800	-643 720	13,6	-643	-643
Lainakannan muutokset	-514 169,00	1 933 200	2 856 280	47,7	357	857
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien	20 726,63					
Vaihto-omaisuuden muutos	14 234,87					
Saamisten muutos	-323 876,81					
Korottomien velkojen muutos	462 519,21					
Muut maksuvalmiuden muutokset	173 603,90					
Rahoituksen rahavirta	-340 228,72	1 933 200	2 856 280	47,7	357	857
Rahavarojen muutos	-2 035 511,41	134 850	-336 320	-349,4	-229	538
Rahavarat 31.12.	900 375,07					
Rahavarat 1.1.	2 935 886,48					
Rahavarojen muutos	-2 035 511,41					

4. TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisöt	Kunnan omistusosuus
Kiinteistö Oy Siikataival	100 %
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	100 %
Taivalkosken Kyläverkot Oy	100 %
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	84,02 %

4.1. Kiinteistö Oy Siikataival

Perustehtävä

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistöjä sekä pitää yllä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Taivalkoskella. Yhtiö omistaa vuokra-asuntoja yhteensä 237 kappaletta.

Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiön talous on tasapainossa. Asuntojen vuokrausaste on yli 90 %. Vuokrasaavat ovat alle 2,5 % vuokratuotoista.

Peruskorjaustarpeen mukaisten korjaustoimenpiteiden toteuttaminen. Vuokrataloyksiköiden siistin ulkoisen yleisilmeen aktiivinen ylläpitäminen (rakennusten julkisivut, pihat, piharakenteet).

4.2. Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Perustehtävä

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle.

Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiö käynnistää vuodelle 2019 suunnitellut kiinteistön vanhan osan korjaustoimenpiteet.

4.3. Taivalkosken Kyläverkot Oy

Perustehtävä

Yhtiön toimialana on tietoliikenneverkkojen rakentaminen sekä verkon hallinta, vuokraus ja palvelut. Yhtiö voi toimintaansa liittyen omistaa kiinteää omaisuutta ja arvopapereita. Yhtiön toiminnan tarkoituksen ei ole voiton tuottaminen yhtiön osakkeenomistajille.

Toiminnalliset tavoitteet

Talouden tasapaino varmistetaan Kairan Kuitu Oy:n kanssa tehtävällä sopimuksella, jolla hallinnon- ja rahoituskulut saadaan katettua.

4.4. Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Perustehtävä

Yhtiö omistaa kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu Telatek Oy:lle.

Toiminnalliset tavoitteet

Uuden toimistorakennuksen ulkopuolisten töiden loppuunsaattaminen ja tulevien hankkeiden suunnittelu.

5. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Virkojen ja työsopimussuhteisten toimien perustamisesta, lakkauttamisesta ja täyttämisestä päätävät ao. toimielimet hallintosäännön mukaisesti. Suunnitelmassa esitetyt määrät kuvaavat henkilötyövuosien käyttöä.

KUNNANHALLITUS	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
Kunnansihteeri	1	1	1	1	1
Keskusarkistonhoitaja	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	1	1	1	1	1
Palveluneuvoja	1	1	1	1	1
Taloussihteeri	1	1	1	1	1
Pääkirjanpitäjä	1	1	1	1	
Kirjanpitäjä	1	1			
Palkkasihteeri	2	2			
Kunnanhallitus yhteensä	10	10	7	7	6
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
<u>Yleisjohto</u>					
Sosiaali- ja terveysjohtaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Hoitotyönjohtaja, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Taloushallinto</u>					
Toimialasihteeri, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Asiakaskohtainen sosiaalityö</u>					
Johtava sosiaalityöntekijä, vakinainen	1	1	1	1	1
Sosiaalityöntekijä-lastenvalvoja, vakinainen	1	1	1	1	1
Sosiaaliohjaaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Perhetyöntekijä, vakinainen	1	1	2	1	1
Perhetyöntekijä, sijainen	1	1			
Tolokun tupa, ohjaaja, määräaikainen	0	0	0,5	0,5	0,5
Sosionomi/Tolokun tupa, vakinainen	1	1,5	1	1	1
Toimistos sihteeri, vakinainen	2	2	2	2	2
<u>Kehitysvammatyö, avohuolto</u>					
Kehitysvammatyön palveluohjaaja, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Kehitysvammatyö, päivätoiminta</u>					
Kehitysvammaisten hoitaja, vakinainen	2				
Lähihoitaja, vakinainen	1	2,5	2,5	2,5	2,5
Avustaja, määräaikainen	2	1	2	2	2
<u>Kehitysvammatyö, asuntolat, tukiasunnot</u>					
Asuntolaohjaaja, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Kehitysvammatyö, työkeskus</u>					
Ohjaaja, vakinainen	3	4	4	4	4
<u>Kehitysvammatyö, Tuikku</u>					
Lähihoitaja, vakinainen	5	5	5	5	5
Sairaanhoitaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Sosionomi, vakinainen	1	1	1	1	1

<u>Hammaslääkärit</u>					
Terveyskeskushammaslääkäri, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Hammashoitajat</u>					
Hammashoitaja, vakinainen	4	4	4	4	4
Suuhygienisti, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Lääkärityö</u>					
Johtava lääkäri, vakinainen	1	1	1	1	1
Terveyskeskuslääkäri, vakinainen	4	3	3	3	3
<u>Mielenterveys</u>					
Terveyskeskuspsykologi, vakinainen	1	1	1	1	1
Psykiatrinen sairaanhoitaja, vakinainen	2	2	2	2	2
<u>Poliklinikka</u>					
Sairaanhoitaja, vakinainen	4	4	4	4	4
Perushoitaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Välinehoitaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Osastonsihtööri, vakinainen	2	2	2	2	2
<u>Laboratorio</u>					
Bioanalytiikko	1	1	1	1	1
Lähihoitaja, määräaikainen		0,5	0,5	0,5	0,5
Lähihoitaja, vakinainen	1	0,5	0,5	0,5	0,5
<u>Radiologia</u>					
Röntgenhoitaja, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Fysioterapia</u>					
Fysioterapeutti, vakinainen	3	3	3	3	3
<u>Neuvola</u>					
Terveystyöntekijä, vakinainen	3	3	3	3	3
Perhetyöntekijä, vakinainen	1	1	1	1	1
<u>Kotihoito</u>					
Sairaanhoitaja, vakinainen	3	3	5	5	5
Palveluohjaaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Ohjaaja, vakinainen/avoin toimi	0	1	1	1	1
Lähihoitaja, vakinainen	33	33	31	31	31
Lähihoitaja, määräaikainen/sotainvalidien paikka	1	1			
Lähihoitaja/varahenkilöstö			4	4	4
Perushoitaja, vakinainen	4	4	4	4	4
Laitosapulainen, määräaikainen	0,5	0,5	1	1	1
<u>Terveyskeskuksen sairaala</u>					
Osastonhoitaja, vakinainen	1	1	1	1	1
Sairaanhoitaja, vakinainen	8	8	8	8	8
Lähihoitaja, vakinainen	10	10	10	10	10
Sosiaali- ja terveyslautakunta yhteensä	121,5	122	126	125	125

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Hallinto					
Hallinto- ja taloussihteeri	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Perusopetus					
Rehtori, myös toimialajohtaja	0,87	0,87	0,87	0,87	0,87
Lehtorit	10	9	9	9	9
Luokanopettaja	15	15	15	15	15
Erytysluokanopettaja	4	4	4	4	4
Erytysopettaja	2	2	2	2	2
Tuntiopettaja	10	9	8	8	8
Koulusihteeri	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Palvelusihteeri	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Koulunkäyntiavustaja	8	8	8	8	8
Koulukuraattori -palveluohjaaja	0,5	0,5	0,5	1	1
Luokanopettaja, apulaisrehtori	1	1	1	1	1
Keittäjä-siivooja	1	1	1	1	1
Siivooja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Lukio					
Rehtori	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Lehtorit, yksi apulaisrehtori 2017 alk.	6	6	6	6	6
Koulusihteeri	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Kansalaisopisto					
Rehtori	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Koulusihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Varhaiskasvatus					
Päivähoidon ohjaaja	1	1	1	1	1
Palveluohjaaja-koulukuraattori		0,5	1	1	1
Lastentarhanopettaja	1	1	1	1	1
Lastenhoitaja	3	3	3	3	3
Ryhmäperhepäivöittäjä	12	10	13	11	11
Perhepäivöittäjä	11	10	9	6	6
Henkilökohtainen avustaja	1	1	1	1	1
Keittäjä-siivooja	1	1	1	1	1
Koulusihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kirjasto					
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	2	2	2	2	2
Kulttuuritoimi					
Kulttuurituottaja	1	1	1	1	1
Koordinaattori	0,4	0,4			
Liikuntatoimi					
Liikunnanohjaaja	1	1	1	1	1
Uinninvalvoja	1	1	1	1	1
Vapaa-aikaohjaaja	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Koordinaattori	0,6	0,6			

Nuorisotoimi					
Vapaa-aikaohjaaja	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Nuoriso-ohjaaja (nuorisotilat)	1	1	1	1	1
Ruokahuoltoyksikkö					
Ravitsemispäällikkö	1	1	1	1	0,5
Vastaava ravitsemistyöntekijä	4	4	4	4	2
Ravitsemistyöntekijä	7,5	7,5	7,5	7,5	4
Työllistämisyksikkö					
Koulukukraattori/palveluohjaaja	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Työvalmentaja-työnohjaaja	1	1	1	1	1
Työpaja					
Pajaohjaaja	1	1	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	1	1	1	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Koulukuraattori/palveluohjaaja	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Sivistyslautakunta yhteensä	120,6	116,1	116,6	112,1	106,1

Laskelma ei sisällä työllisyysvaroin eri hallintokuntiin palkattuja (lukuun ottamatta oppisopimuksella olevia) eikä sivutoimisia tuntiopettajia.

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Hallinto, kaavoitus ja mittaus					
Tekninen johtaja	1	1	1	1	1
Toimialasihteer	1	1	1	1	1
Palvelusihteer	1	1	1	1	1
Liikenne ja yleiset alueet					
Maarakennusmestari	1	1	1	1	1
Rinne-/liikuntapaikkatyöntekijä			1	1	1
Liikuntapaikkatyöntekijä	1	1	1	1	1
Liikelaikokset					
Kunnossapito- ja kiinteistöpalvelut					
LVI-tekniikko	1	1	1	1	1
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	1	1	1	1	1
Varastonhoitaja	1	1	1	1	1
Kunnallistekn. Am.	1	1	1	1	1
Kunnallistekn. Am.	0,5	0,5			
Kunnallistekn. Am.	1	1	1	1	1
Kunnallistekn. Am.	1	1	1	1	1
Kunnallistekn. Tt., määräaikainen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Lähet	1	1	1	1	1

Rakennukset					
Talonrakennusmestari	1	1	1	1	1
Kirvesmies	1	1	1	1	1
Kirvesmies	1	1	1	1	1
Kirvesmies, määräaikainen	1	1	1	1	1
Siivoustyönohjaaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja	1	1	1	1	1
Siivoaja, määräaikainen	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Siivoaja, määräaikainen	1	1	1	1	1
Siivoaja, määräaikainen	1	1	1	1	1
Siivoaja, määräaikainen	0,5	0,5			
Laitosapulainen	0,5	0,5	0,5		
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Laitosapulainen, määräaikainen	0,5	0,5	0,5	1	1
Laitosapulainen	1	1			
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Laitosapulainen	1	1	1	1	1
Laitosapulainen, määräaikainen	1	1	1	1	1
Laitosapulainen, määräaikainen	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja, määräaikainen	0,5	0,5			
Kiinteistöhoitaja	1	1	1	1	1
Rakennusvalvonta					
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
Toimistorakennusmestari	1	1	1	1	1
Tekninen lautakunta yhteensä	46,5	46,5	45	45	45
Taivalkosken kunta yhteensä	298,6	294,1	294,6	289,1	282,1

Sivistyslautakunnan alaisuudessa olevan ruokahuoltoyksikön osalta on ennakoitu vuoden 2021 alusta todennäköisesti aloittavan maakunnan vaikutus. Muilta osin henkilöstösuunnitelmassa ei ole otettu huomioon todennäköisesti vuoden 2021 alusta aloittavan maakunnan vaikutusta.

KOULUTUSSUUNNITELMA

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaa ohjaavat laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007, myöh. kunnallinen YTL), laki taloudellisesta tuetusta ammatillisesta osaamisen kehittämisestä (1136/2013) sekä laki koulutuksen korvaamisesta (1140/2013). Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sisältö ja laajuus voivat vaihdella yrityksen koon, toiminnan, henkilöstömäärän, koulutustarpeen ja -asteen, alan kehityksen, työvoiman saatavuuden sekä muiden tarpeiden mukaan.

Kunnallisen YTL 4 a §:n mukaan kunnassa on laadittava yhteistoimintamenettelyssä vuosittain henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka sisällön työnantaja lopuksi vahvistaa. Lailla taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä edistetään työntekijöiden ammatillisen osaamisen kasvua. Tässä yhteydessä ammatillisen osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita. Lailla koulutuksen korvaamisesta puolestaan tuetaan työnantajan taloudellisia mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävää koulutusta.

Organisaation tuottavuus perustuu henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin, toiminnan palvelulähtöisyyteen sekä tiedon ja taidon hallintaan ja tietoteknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen. Tuottavuuteen voidaan vaikuttaa lisäämällä henkilöstön mahdollisuuksia parantaa osaamistaan suunnitelmallisesti niin, että kunnan visiot ja strategiat sekä työyksiköiden tavoitteet ja perustehtävä ohjaavat henkilöstön osaamistarpeiden määrittämistä ja koulutusta.

Kaikkien toimialojen henkilöstön täydennys- ja jatkokoulutustarpeet ja -suunnitelmat tuodaan ao. lautakunnalle tiedoksi.

KESKUSHALLINTO

Lakisääteistä kouluttautumisvelvollisuutta ei ole, vaan koulutusta varten varatut määrärahat käytetään sellaiseen ajankohtaiseen koulutukseen, joka on tarpeen toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten (muuttuva lainsäädäntö, uudet tai muuttuvat tietojärjestelmät) vuoksi.

Koulutuksiin on varattu yhteensä noin 12.900 euroa ja se sisältää valtuutettujen, kunnanhallituksen jäsenten ja kunnanjohtajan koulutuksen sekä keskushallinnon toimintayksiköiden henkilöstön koulutukset. Koulutusten kesto vaihtelee 1 – 2 päivää ja ne ovat sisällöltään henkilöstön työtehtäviin liittyviä ajankohtaiskoulutuksia. Koulutuksista tehdään erilliset päätökset esimiehen tai muun vastaavan päätösviranomaisen toimesta. Koulutuksiin osallistuminen pyritään toteuttamaan aina kun on se mahdollista, etäyhteyden avulla.

SOSIAALI JA TERVEYSPALVELUT

Taivalkosken sosiaali- ja terveystoimella on palkkalistoilla noin 156 henkilötyövuotta, joista 108 on vakinaisia ja loput määräaikaisia. Työntekijöiden määrä vaihtelee jonkin verran mm. sijaisten palkkauksen vuoksi. Määräaikaisuuden perusteena oli sijaisuuden hoitaminen, työllistämistuki tai tehtävän suorittaminen rajattu määräaika.

Työntekijä palkataan lähtökohtaisesti vakituiseen työsuhteeseen. Määräaikainen palvelussuhde voidaan solmia vain perustellusta syystä. Määräaikaisen työsopimuksen tai viranhoitomääräyksen perusteltu syy on esim. sijaisuuden hoitaminen, koulutuksiin liittyvä harjoittelu- tai oppisopimus, ulkoinen rahoitus silloin kun työllistäminen perustuu esim. palkkatukeen, projektiluonteinen tehtävä, kesätyö, muodollisen kelpoisuuden puuttuminen tai ruuhkatilanteen purkaminen.

Määräaikaisten työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämisen toimenpiteet riippuvat määräaikaisen työsuhteen pituudesta. Pitempiaikaisten, määräaikaisten työntekijöiden kanssa tulee käydä osaamiskeskustelu ja varmistaa myös määräaikaisille työntekijöille hoidettavan tehtävän kannalta tarpeellinen kouluttautuminen.

Kaikkien työntekijöiden työkykyä tuetaan työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Työpaikkaselvityksissä kartoitetaan työpaikkojen vaara-, ja riskitekijät ja arvioidaan ennaltaehkäisevästä näkökulmasta henkilöstöä kuormittavat tekijät. Työpaikkaselvitykset suunnitellaan yhdessä työsuojelun kanssa. Työterveyshuollossa seurataan ja edistetään osatyökuntoisen työntekijän terveydentilaa ja työssä selviytymistä.

Varhaisen tuen toimintamalli on käytössä ja sen tavoitteena on kiinnittää huomiota kaikenikäisten ja -kuntoisten työntekijöiden työssä jaksamiseen ja tukea lähiesimiehiä työhyvinvoinnin heikkenemisen ennusmerkkien havainnoimiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tavoitteena on, että jokaisen sosiaali- ja terveystoimen palveluksessa olevan työntekijän työ- ja toimintakykyä edistetään ja tuetaan työuran kaikissa vaiheissa. Kunnassa on työntekijöiden työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi käytössä työntekijöiden jouluruokailu, liikunta- ja kulttuurisetelit. Palaverikäytäntöjen ja aktiviteettien järjestämisaktiivisuus ja osallistuminen vaihtelevat työpisteittäin.

Koulutustarpeita kartoitetaan yksikköjen omissa työkokouksissa sekä kehityskeskusteluissa. Jokaisen työntekijän osalta koulutustarpeet käydään läpi vuosittain käytävän kehityskeskustelun yhteydessä. Kehityskeskustelu tuo esille sen, millaisia työhön ja työyhteisöön liittyviä tavoitteita työntekijä henkilökohtaisesti asettaa ja mitä työnantaja häneltä odottaa. Kehityskeskustelussa kiinnitetään huomiota erityisesti työtehtävien hallintaan ja työntekijän osaamisvalmiuksien tukemiseen ja tunnistamiseen.

Ammatillisella täydennyskoulutuksella tarkoitetaan suunnitelmallista koulutusta, jonka avulla ylläpidetään ja kehitetään työssä tarvittavaa osaamista. Täydennyskoulutus vastaa henkilöstön välittömiin koulutustarpeisiin ja suuntaa tulevaisuudessa tarvittaviin tietoihin ja taitoihin. Säännöllinen täydennyskoulutus antaa henkilöstölle mahdollisuuden hankkia ammattialan viimeisintä tietoa ja kehittää työtaitoja, parantaa työn hallintaa ja ammatillista yhteistyötä sekä edistää henkilöstön työhön sitoutumista ja työhyvinvointia. Ammattitaidon uudistaminen auttaa työntekijää vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden palvelutarpeisiin ja toimintaympäristön muutoksiin. Täydennyskoulutuksella voidaan parantaa koko organisaation toiminnan vaikuttavuutta, palveluiden laatua, potilas-/asiakasturvallisuutta ja -tyytyväisyyttä.

Työnantajan tulee huolehtia siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon koko henkilöstö osallistuu peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen riittävästi heille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutusta ohjaavat säännökset ovat:

- laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1559/1994
- työterveyshuoltolaki 1383/2001
- laki työsuojelun valvonnasta 131/1973
- laki kansanterveystalain muuttamisesta 992/2003
- sosiaali- ja terveysministeriön asetus terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta 1194/2001
- laki erikoissairaanhoidon muuttamisesta 993/2003
- sosiaali- ja terveysministeriön terveydenhuollon täydennyskoulutussuositus 2004:2
- sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveydenhuollon täydennyskoulutussuositus 2006:6
- Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirje 11/2004 ja 18/2008
- kunta-alan työmarkkinaosapuolten koulutussopimus
- STUK:n ohje ST 1.7 säteilysuojelukoulutus terveydenhuollossa

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle lainsäädännöllä asetetut kelpoisuusehdot varmistavat sen, että työntekijöillä on perusosaaminen työhönsä. Se ei vielä takaa, että työntekijöillä olisi käytössään kaikki tarvittavat osaaminen. Ammatillinen pätevyys muodostuu työssä vaihteittain tiedon ja kokemuksen yhdistyessä todelliseksi osaamiseksi.

Uusien työntekijöiden perehdytys Taivalkosken sosiaali- ja terveystoimeen työnantajana vastaavat työyksiköt osaltaan, lisäksi huomioidaan henkilöstön perehdytys erilaisiin tietoturvariskeihin ja niiden ennaltaehkäisyyn. Perehdytykseen liittyy uusien järjestelmien käyttöönoton koulutus, sekä ohjelmisto- ja sovelluskoulutukset.

- Täydennyskoulutuksena Työhyvinvoinnin Työvälineet ja TiimiTaituriksi -koulutukset kotihoidon työntekijöille. Koulutus toteutetaan kaksivaiheisesti, koulutuspäivien väli 4 – 6 kuukautta (Työhyvinvoinnin Työvälineet ja TiimiTaituriksi). Koulutuksen tavoite on nostaa yksilöiden työhyvinvointia ja jaksamista kiireestä ja muuttuvista tilanteista huolimatta. Koulutuksella tavoitellaan työn ilon ja tiimityön voimaa.
 - 60 – 65 henkilöä/3 200 €/2 päivää
 - 80 – 90 henkilöä/4 600 €/3 päivää
- Häätäensiapukoulutusta ja työturvallisuuskoulutusta koko henkilöstölle
- Evakuointiharjoitukset: tilojen evakuointia osastoittain esimerkiksi asumisyksiköissä ja sairaalaympäristössä
- Rai- käyttöönotto koulutukset
- Fysioterapeutin suoravastaanotto koulutus
- Fysioterapeutti: potilassiirtojen ergonomiakortti koulutus
- Potilasturvallisuuskoulutus, verkkokurssina
- Lääkehoidon verkkokurssi lähihoitajille
- Tunnetaitovalmennuskoulutus, neuvolan perhetyöntekijä
- Sosiaalitoimi: Kantapalveluiden käyttöönottoon liittyvä koulutus (vanhojen tietojen tallennus sekä kirjaamisvalmennus).

SIVISTYSPALVELUT

Varhaiskasvatus

Koko varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään 2 – 3 koulutuspäivää, joista yksi päivä Taivalkosken, Posion, Pudasjärven ja Ranuan kuntien varhaiskasvatuksen henkilökunnan yhteistä koulutusta. Kuntakohtaisissa koulutuksissa keväällä 2019 aiheina ovat lapsen sosiaaliset taidot ja media varhaiskasvatuksessa. Lisäksi osallistutaan muihin yksittäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin resurssien puitteissa.

Perusopetus ja lukiokoulutus

Järjestetään koulutustarvekyselyn tulosten mukaisia koulutuksia Koillismaan alueella. Pidetään Koillismaan opettajien yhteinen koulutustilaisuus Kuusamossa tammikuussa.

Veso-koulutuksia pidetään lukuvuoden aikana kolme. Suunnittelupäivän lisäksi koulutusaikoina ovat ajankohtaiset asiat, joita nousee mm. kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Koulujen henkilökunnan turvallisuuskoulutus (esim. alkusammutus).

Opetusteknologiakoulutus opettajille uusiin etähallintajärjestelmiin.

Erillisten päätösten ja resurssien mukaan ajankohtaiset mm. uusiin opetussuunnitelmiin ja sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin liittyvät koulutukset sekä mahdolliset opettajien ajankohtaiset ainekohtaiset koulutukset sekä muun henkilökunnan ajankohtaiset, työntekijäkohtaiset koulutukset.

eLukion opettajien koulutus- ja suunnittelupäivät tarpeen ja resurssien mukaan erillisillä päätöksillä.

Muu henkilöstö

Ajankohtaispäivät/seminaarit/neuvottelupäivät ja esim. uuteen kuntaan liittyvät työntekijäkohtaiset koulutukset/seminaarit/työpajat resurssien mukaan erillisillä päätöksillä (mm. Aluehallintoviraston, Kulttuuri- ja opetusministeriön, FCG:n järjestämät).

Nuorten työpajayhdistyksen ja ALU-sopimuksen mukaiset koulutukset resurssien puitteissa erillisillä päätöksillä. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan koulutus vapaa-aikaohjaajalle ja tarvittaessa erityisliikunnan (esim. kiipeily) ohjaus- ja turvallisuuskoulutusta. Uinninvalvonnan pelastus- ja ensiapukoulutusta ja niiden päivitystä tarvittaessa.

Kirjaston henkilöstö osallistuu ajankohtaisiin tarjolla oleviin koulutuksiin resurssien puitteissa erillisillä päätöksillä.

Kansalaisopiston opettajille tarjotaan koulutusta etä- ja verkko-opetustaidoissa (Lake-hanke). Kansalaisopiston henkilökunta osallistuu opistotreffeille elokuussa 2019 ja Kaamos-seminaariin marraskuussa 2019. Lisäksi osallistutaan ainekohtaisiin koulutuksiin talousarvion puitteissa.

Ruokahuollon henkilöstölle erityisruokavalioihin liittyvää ajankohtaista koulutusta sekä tiimityöskentelyyn ja työhyvinvointiin liittyvää koulutusta resurssien puitteissa.

Tietojärjestelmiin ja ohjelmistoihin sekä muihin kehittämiskohteisiin liittyvät ajankohdaiset ja tarpeelliset koulutukset erillisillä päätöksillä resurssien puitteissa. Osallistutaan resurssien puitteissa mahdollisiin uusien ohjelmistojen käyttökoulutuksiin (esim. talous- ja henkilöstöhallinto, Tweb).

Kaikissa yksiköissä kannustetaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Toimialalla on varattu koulutuksiin noin 21.000 euroa.

TEKNISET PALVELUT

Toimialan vuotuinen varsinainen koulutusbudjetti on noin 6.000 euroa. Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulustarvetta.

Toimialan henkilöstömäärä on noin 45. Toimiala käyttää koulutusresurssit pääasiassa toimintaympäristön muutoksiin liittyviin ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin, säädös- ja muutosten aiheuttamiin koulutustarpeisiin ja työturvallisuus-/työmenetelmä - koulutuksiin.

Lautakunta osallistuu omilla päätöksillään toimialansa tarpeelliseksi katsomaansa koulutukseen.

Toimistohenkilöstö

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädös- ja muutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

Toimintayksiköiden esimiehet (tekninen henkilöstö) ja rakennusvalvonta

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädös- ja muutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

Kirvesmiehet, kiinteistöhoitajat ja kunnallistekniikan ammattimiehet

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädös- ja muutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan erillisellä esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

Erilaiset ammattikohtaiset koulutukset (korttikoulutukset), kuten esim. tieturva-, työturvallisuus-, tulityö-, hätäensiapukoulutus jne.

Siivoojat, laitosapulaiset

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan erillisellä esimiehen päätöksellä 1 – 5 pv/v.

Erilaiset ammattipäivityskoulutukset ja lisäksi esim. hygieniapassi-, ensiapukoulutukset jne.

Kaikissa yksiköissä kannustetaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Oppisopimuskoulutus (erillisen harkinnan mukaan)

6. KAAVOITUSOHJELMA VUOSILLE 2019 – 2021

Kaavoituskatsaus

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunta järjestää vuosittain asukkailleen kaavoituskatsauksen. Sen tarkoituksena on antaa tietoa kunnassa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista. Kaavoituskatsauksen yhteydessä selostetaan kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä esitetään sellaiset kunnan päätökset ja toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin ja tavoitteisiin.

Kaavoitussuunnitelma

Seuraavassa käsitellään vireillä olevia kaavoitushankkeita ja tehdään esitys uusista kaavoitustöistä eli hahmotellaan kunnan kaavoitusohjelma vuosille 2019 – 2021. Yleis- ja asemakaavoitusta käsitellään erikseen. Lisäksi tuodaan esille kaavojen pohjakarttojen laadintatarpeet.

Kaavoitusohjelmassa esitetään ne alueet, joille ohjelmakauden aikana laaditaan yleiskaava ja asemakaava. Aikataulut perustuvat arvioon kaavoitushankkeiden yleisestä tarpeellisuudesta sekä niiden keskinäisestä kiireellisyysjärjestyksestä ja kestosta.

Yleiskaava

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella.

Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osaluueittain.

Asemakaava

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.

Yleiskaavahankkeet

Keskustaajaman yleiskaava

Keskustaajaman alueelle on laadittu osayleiskaava vuonna 1981.

Yleiskaava-alue käsittää nykyisen asemakaava-alueen ja asemakaavan laajennusalueita. Yleiskaavan tarkistus- ja laajennustyö on käynnissä ja toteutetaan ohjelmakauden aikana. Mustavaaran kaivoshanke edellytti yleiskaavatarkastelua ja kaava on valmistunut 2015.

Rantayleiskaavat

Maanomistajakohtaiseen mitoitustarkasteluun perustuvalla vahvistetulla oikeusvaikutteisella rantayleiskaavalla voidaan vähentää poikkeuslupien ja rantakaavojen tarvetta yleiskaavan osoittamalla tavalla. Yksittäisinä kohteina Metsähallitus ja kunta ovat toteuttaneet Korvuanjärvellä ja Kostonjärvellä rantayleiskaavan laadinnan.

Asemakaavoitushankkeet

Keskusta 2016 –

Keskustan alueen asemakaava on vanhentunut Kauppatien varrella useista kohdin ja alueella käynnissä asemakaavan tarkistaminen ja siirtäminen uudelle pohjakartalle. Kaava on luonnosvaiheessa ja kaava valmistuu kesäksi 2019.

Hirsikankaan jatkoalue 2019 –

Nykyistä kaavaa pyritään saamaan vetovoimaisemmaksi ja samalla kaavaa laajennetaan lijoen vartta alaspäin.

Jakkilanmäki 2020 –

Vanhalla pohjakartalla oleva asemakaava tarkistetaan ja siirretään uudelle pohjakartalle.

Suoperä 2021 –

Rakennuskaavan tarkistaminen ja siirtäminen uudelle pohjakartalle.

Siikaniemi 2019 –

Rakennuskaavan tarkistaminen ja siirtäminen uudelle pohjakartalle.

Taivalvaara 2019 –

Taivalvaaran alueen asemakaavan tarkistaminen.

Ranta-asemakaavoitus

Loma-asutuksen sijoittumista vesistöjen reunoille ohjataan ranta-asemakaavoilla. Ranta-asemakaavoitus tapahtuu maanomistajien toimesta ja kustannuksella.

Kartoitushankkeet

Taajama-alueella 2010 käynnistetty pohjakartan tarkistus ja laajennustyö valmistui 2013.

Muut ajankohtaiset maankäyttöhankkeet

- Kunnan matkailun Masterplanin päivitys 2019.
- Taivalkosken rantojen ja kyläkaavoituksen esiselvitys 2019 (kaavoitettavuus/rakennettavuus).